

Dr. sc. Matko Pajčić*

EUROPSKI UHIDBENI NALOG U PRAKSI VRHOVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE**

Europski uhidbeni nalog kao institut međunarodne kaznenopravne pomoći koji je zamijenio izručenje unutar Europske unije već se četiri godine primjenjuje i u Republici Hrvatskoj. Budući da je riječ o institutu koji je u usporedbi s tradicionalnim oblicima međunarodne kaznenopravne pomoći donio velike promjene, osobito u pogledu stavljanja suradnje isključivo u ruke pravosudnih tijela, uz obvezu predaje i vlastitih državljana, vrlo kratkih rokova za odlučivanje o nalogima te isključenja načela obostrane kažnjivosti za kataloška kaznena djela, vrlo je korisno provesti analizu primjene navedenih odredaba. Jedno od ključnih pitanja jest i ono o postizanju ravnoteže između učinkovitosti i zaštite prava tražene osobe, između načela uzajamnog povjerenja i priznanja i zaštite temeljnih prava zajamčenih nacionalnim, ali i europskim pravom. U radu se razmatraju odluke hrvatskih sudova o europskom uhidbenom nalogu, u prvom redu Vrhovnog suda Republike Hrvatske, uz mjestimično navođenje relevantnih odluka Europskog suda.

Ključne riječi: kazneno pravo Europske unije, europski uhidbeni nalog, Vrhovni sud Republike Hrvatske, načelo obostrane kažnjivosti, ne bis in idem

1. UVOD

Europski uhidbeni nalog kao institut međunarodne kaznenopravne suradnje, reguliran Okvirnom odlukom Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica (u daljnjem tekstu: Okvirna odluka o EUN-u ili samo Okvirna odluka),¹ temelji

---

* Dr. sc. Matko Pajčić, docent na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Splitu

** Ovaj je rad financirala Hrvatska zaklada za znanost projektom 8282 "Hrvatska kaznenopravna suradnja u Europskoj uniji i regiji: nasljeđe prošlosti i izazovi budućnosti (CoCo-Crim)".

¹ Za prikaz razloga za donošenje Okvirne odluke o europskom uhidbenom nalogu v. Burić, Z., Europski uhidbeni nalog, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu (Zagreb), vol. 14, broj 1/2007, str. 219-221. Za iscrpini pregled razvoja ideje i postupka donošenja Okvirne

se na načelu uzajamnog priznanja, koje se može smatrati „kamenom temeljcem“ pravosudne suradnje između država članica Europske unije.² Okvirna odluka o europskom uhidbenom nalogu u hrvatsko je pravo implementirana Zakonom o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije (u daljnjem tekstu: ZPSKS-EU).³ Europski uhidbeni nalog (u daljnjem tekstu: EUN) definira se kao nalog nadležnog pravosudnog tijela države članice za uhićenje i predaju osobe koja se zatekne u drugoj državi članici u svrhu kaznenog progona ili izvršenja zatvorske kazne ili mjere koja uključuje oduzimanje slobode (čl. 2. st. 1. t. 8. ZPSKS-EU-a). Prošlo je više od četiri pune godine od kad je Republika Hrvatska počela primjenjivati europski uhidbeni nalog, stoga je vrlo interesantno vidjeti praksu hrvatskih sudova, osobito Vrhovnog suda, u primjeni tog iznimno važnog instituta. Budući da je riječ o institutu koji je u usporedbi s tradicionalnim oblicima međunarodne kaznenopravne pomoći donio velike promjene, osobito u pogledu postavljanja suradnje isključivo u ruke pravosudnih tijela, uz obvezu predaje i vlastitih državljana, vrlo kratkih rokova za odlučivanje o nalogima te isključenja načela obostrane kažnjivosti za kataloška kaznena djela, jasno je da nije moguće uvijek oslanjanje na praksu izručenja kao tradicionalnog instrumenta međunarodne kaznenopravne pomoći. Praksa hrvatskih sudova o izdavanju i izvršenju europskih uhidbenih naloga već je bila razmatrana u našoj literaturi nakon relativno kratkog razdoblja od početka primjene.⁴ Tada su neki autori navodili da navedenu praksu „obilježavaju brojne dileme i nejasnoće, do kojih su dovele česte i brojne izmjene implementacijskog zakona te njegova neusklađenost s nacionalnim i nadnacionalnim pravom i nedostatna pripremljenost sudaca za

---

odluke od početaka europeizacije kaznenog prava preko Corpus Iurisa, zatim uvođenja načela uzajamnog priznanja u kazneno pravo, potom Zaključaka usvojenih na sastanku Vijeća Europske unije u Tampereu 1999., utjecaja terorističkih napada u SAD-u 11. rujna 2001. do samih pregovora o sadržaju Okvirne odluke, vidjeti Klimek. L., *European Arrest Warrant*, 2015, str. 11-27. U pogledu samog procesa pregovora o sadržaju Okvirne odluke o EUN-u jasno je da ni taj proces nije bio lišen problema s kojima se EU redovito suočava prilikom reguliranja iole složenijih i osjetljivijih pitanja, pri čemu je postupak pregovora usmjeren na stvaranje teksta koji je „dovoljno općenit da se može primjenjivati u svim državama članicama, sa specifičnim pravnim sustavima i pravnim kulturama, te dovoljno nejasan da bude prihvatljiv svim vladama država članica“. Robinson, W. (2011), *Legislative drafting and human rights: The example of the European arrest warrant*, *European Journal of Law Reform* 13(2), 210-235.

² T. 6. Preambule Okvirne odluke o EUN-u.

³ Narodne novine br. 91/2010, 81/2013, 124/2013, 26/2015, 102/2017.

⁴ V. kronološki Čule, J., Hržina, D. (2013), *Primjena europskog uhidbenog naloga u Republici Hrvatskoj - očekivanja i stvarnost*, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu (Zagreb), vol. 20, broj 2, str. 742-745, Turudić, I. (2014), *Europski uhidbeni nalog s osvrtom na praksu hrvatskih sudova*, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, vol. 21, br. 2, 2014, Hrvatsko udruženje za kaznene znanosti i praksu, Zagreb, str. 327-353.

rad na neposrednoj komunikaciji s nadležnim tijelima država članica“.⁵ Stoga je svakako vrlo korisno istražiti kakvo je stanje sada, nakon pune četiri godine primjene ZPSKS-EU-a. Jesu li zakonodavac i praksa uspjeli riješiti „brojne dileme i nejasnoće“ te postoji li ustaljena praksa Vrhovnog suda u pogledu nekih pitanja koja su prije bila otvorena višeznačnom tumačenju? Pritom napominjemo da će, kad se ima u vidu tema ovog rada, biti obrađen samo postupak izvršenja, ali ne i izdavanja europskog uhidbenog naloga, dakle situacije kada je Republika Hrvatska država izvršenja europskih uhidbenih naloga izdanih od strane pravosudnih tijela drugih država članica EU-a, i to samo oni aspekti koji se odnose na ulogu sudova u tom postupku.

2. NORMATIVNI OKVIR EUROPSKE UNIJE I REPUBLIKE HRVATSKE O EUROPSKOM UHIDBENOM NALOGU

Okvirna odluka o EUN-u dokument je u kojem je prvi put na konkretan način u kaznenom pravu implementirano načelo uzajamnog priznanja, koje Europsko vijeće smatra kamenom temeljcem suvremene pravosudne suradnje u okviru EU-a. Ta je Okvirna odluka izmijenjena Okvirnom odlukom Vijeća 2009/299/PUP od 26. veljače 2009. o izmjeni okvirnih odluka 2002/584/PUP, 2005/214/PUP, 2006/783/PUP, 2008/909/PUP i 2008/947/PUP radi jačanja postupovnih prava osoba i poticanja primjene načela uzajamnog priznavanja odluka donesenih na suđenju u odsutnosti dotične osobe. No postupak predaje temeljem EUN-a i prava tražene osobe u tom postupku nisu uređeni samo

---

⁵ Turudić, I., *op. cit.* (bilj. 4), str. 327. Turudić tako primjerice navodi da niz problema u praksi hrvatskih sudova vezanih uz europski uhidbeni nalog nisu samo hrvatska posebnost, već da se s njima susreću i ostale države članice, unatoč znatno duljem razdoblju primjene europskog uhidbenog naloga. Tako posebno ističe da „okolnost da europski uhidbeni nalog, sukladno Okvirnoj odluci, omogućuje predaju vlastitih državljana još uvijek predstavlja “kamen spoticanja“ za većinu država članica, kao i uvođenje “kataloga“ od 32 kategorije djela koje ne traže provjeru dvostruke kažnjivosti, zbog čega većina država članica smatra da su ugrožena prava tražene osobe zbog neodređenosti i široko opisanih kategorija djela. Osim toga, tijekom primjene europskog uhidbenog naloga u praksi su se pokazali problematičnim različiti završni uvjeti u državama članicama EU, neprovođenje testa razmjernosti te potreba jačanja i ujednačavanja minimalnih prava okrivljenika na razini cijele EU (npr. pravo na tumača, prevođenje, branitelja i kontaktiranja članova obitelji). S obzirom na postupak izvršenja naloga osnovni problemi su značajan protek vremena od datuma počinjenja djela i izdavanja naloga te nemogućnost tražene osobe da utječe na odustajanje od izdanog naloga kada se u pojedinoj državi članici odbije predaja ili se ne utvrdi krivnja. U odnosu na posljednji problem, navodi se da je načelo međusobnog priznanja “jednosmjerno“, jer odluka o odbijanju predaje države izvršenja naloga, i ako se temelji na jednom od triju obligatornih razloga iz Okvirne odluke (amnestija, *ne bis in idem* i dob tražene osobe), ne obvezuje državu izdavanja naloga da nakon takve odluke nalog i povuče.“

tom Okvirnom odlukom.⁶ Neka prava tražene osobe uređena su Okvirnom odlukom Vijeća 2008/909/PUP od 27. studenoga 2008. o primjeni načela uzajamnog priznavanja presuda u kaznenim predmetima kojima se izriču kazne zatvora ili mjere koje uključuju oduzimanje slobode s ciljem njihova izvršenja u Europskoj uniji (SL L 81, 27. 11. 2008.), Direktivom 2012/13/EU od 22. svibnja 2012. o pravu na informaciju u kaznenim postupcima,⁷ Direktivom 2010/64/EU od 20. listopada 2010. o pravu na tumačenje i prevođenje u kaznenim postupcima,⁸ Direktivom 2013/48/EU od 22. listopada 2013. o pravu na pristup odvjetniku u kaznenom postupku i u postupku na temelju europskog uhidbenog naloga te o pravu na obavješćivanje treće strane u slučaju oduzimanja slobode i na komunikaciju s trećim osobama i konzularnim tijelima⁹ te Direktivom (EU) 2016/1919 od 26. listopada 2016. o pravnoj pomoći za osumnjičenike i okrivljenike u kaznenom postupku i za tražene osobe u postupku na temelju europskog uhidbenog naloga.

Postupak predaje temeljem EUN-a u Republici Hrvatskoj uređen je, kako je već navedeno, Zakonom o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije, dok se supsidijarno primjenjuje Zakon o kaznenom postupku. Postupovna pitanja u postupku izvršenja europskog uhidbenog naloga uređena su člancima 23.-42. ZPSKS-EU-a. U pogledu nadležnosti sudskih tijela postupak se može podijeliti na tri moguća stadija. Prvi je stadij postupak pred sucem istrage (čl. 24.a), koji u postupku izvršenja europskog uhidbenog naloga zakazuje ročište za odluku o istražnom zatvoru u skladu s domaćim pravom i koji može donijeti rješenje o predaji s pristankom ako tražena osoba sucu istrage da pristanak na predaju te se odrekne primjene načela specijalnosti. Ako ročište pred sucem istrage nije održano, odnosno kada je to ročište održano, ali tražena osoba nije pristala na predaju, slijedi postupak pred izvanraspravnim vijećem županijskog suda uređen člankom 24.b ZPSKS-EU-a.¹⁰ Ako tražena osoba na sjednici izvanraspravnog vijeća da svoj pristanak na predaju državi izdavanja, izvanraspravno vijeće u tom će slučaju donijeti rješenje o predaji s pristankom, sukladno čl. 28. ZPSKS-EU-a. Dakle, ovisno o tome daje li tražena osoba pristanak na predaju ili ne, sud donosi rješenje o predaji s pristankom (čl. 28.) ili rješenje o predaji bez pristanka (čl. 29.). Ako sud donese rješenje kojim se odbija predaja, ono mora biti obrazloženo i o

---

⁶ Za prikaz razvoja nastojanja za dopunom sadržaja Okvirne odluke o EUN-u nakon prvih godina primjene Stockholmskim programom, koji je Europsko vijeće usvojilo u prosincu 2009., te prikaz uočenih nedostataka u primjeni EUN-a, v. Blackstock, J. (2010), *The European Arrest Warrant - Briefing and Suggested Amendments*, 1 *New J. Eur. Crim. L.*, str. 16-30.

⁷ S. list EU L 142 od 1. 6. 2012.

⁸ S. list EU L 280, 26. 10. 2010.

⁹ S. list EU L 294, od 6. 11. 2013.

¹⁰ Postupak pred izvanraspravnim vijećem izmijenjen je Zakonom o izmjenama i dopunama ZPSKS-EU-a 2015. godine (NN 26/2015).

njemu bez odgode mora biti obaviješteno tijelo koje je izdalo nalog i nacionalni ured S.I.Re.N.E. (čl. 29. st. 7. ZPSKS-EU-a). Nadležnost Vrhovnog suda temelji se na čl. 29. st. 6., prema kojem se rješenje o predaji bez pristanka dostavlja traženoj osobi, branitelju i državnom odvjetniku, koji imaju pravo u roku od tri dana uložiti žalbu o kojoj odlučuje izvanraspravno vijeće višeg suda.

Kad je riječ o zaštiti određenih prava tražene osobe, valja navesti kako u usporedbi s Okvirom odlukom ZPSKS-EU detaljnije regulira zaštitu temeljnih prava i prava obrane tražene osobe, bilo izričitim propisivanjem bilo primjenjujući supsidijarno odredbe ZKP-a na postupak predaje.¹¹

3. ISTRAŽIVANJE PRAKSE VRHOVNOG SUDA

3.1. Opseg istraživanja i osnovni podaci

Istraživanjem je obuhvaćeno razdoblje od početka primjene europskog uhidbenog naloga 1. srpnja 2013. do 30. rujna 2017., dakle ukupno četiri godine i tri mjeseca.¹² U navedenom razdoblju Vrhovni je sud, odlučujući o žalbama protiv prvostupanijskih rješenja, donio ukupno 103 odluke u kojima se odlučuje o predaji tražene osobe.¹³ Od navedenog ukupnog broja odluka prvostupanijsko je rješenje ukinuto u 27 slučajeva (usvajanje žalbe ili ukidanje rješenja po službenoj dužnosti), dok je žalba odbijena u 76 slučajeva.

Navedene ukupne brojke razmotrit ćemo odvojeno po godinama. U 2013. i 2017. godini riješen je nešto manji broj predmeta, što je i očekivano s obzirom na to da je riječ o kraćim razdobljima, odnosno šest mjeseci u 2013. godini i devet mjeseci u 2017. godini. Na početku primjene europskog uhidbenog naloga u Republici Hrvatskoj u drugih šest mjeseci 2013. godine VSRH je riješio ukupno 16 predmeta, od čega je u šest predmeta prvostupanijsko rješenje ukinuto. Najveći broj predmeta riješen je 2014. godine: od ukupno 31 riješenog

---

¹¹ Krapac, D. (2014), Okvirna odluka Vijeća [Europske Unije] od 13. VI. 2002. o Europskom uhidbenom nalogu (EUN) i postupcima predaje između država članica (2002/584/PUP), Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, vol. 64, br. 5-6, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, str. 983.

¹² Za statistički prikaz izdavanja europskih uhidbenih naloga od 2005. do 2009. godini v. Filipović, H., Implementacija europskog uhidbenog naloga u pravni poredak RH, Policija i sigurnost (Zagreb), godina 21 (2012), broj 1, str. 199-202. Filipović tako ističe da je deset država u promatranom razdoblju imalo udio od 87,97 % svih izdanih EUN-a, dok kod izvršenja naloga deset država ima vrlo sličan udio od 86,09 %, pri čemu je broj izdanih i izvršenih EUN-a rastao iz godine u godinu.

¹³ Napominjemo kako među navedenim odlukama ima i odluka koje se odnose na postupak predaje prema istoj osobi, gdje je došlo do višestrukog odlučivanja Vrhovnog suda uslijed prijašnjeg ukidanja prvostupanijskog rješenja županijskog suda.

predmeta u osam predmeta VSRH je ukinuo pobijano rješenje, 2015. godine od ukupno 24 riješena predmeta u sedam je predmeta rješenje ukinuto. 2016. godine od ukupno 19 riješenih predmeta u pet je predmeta VSRH pronašao razloge za ukidanje rješenja, dok je u posljednjem analiziranom razdoblju, od 1. siječnja do 30. rujna 2017. godine, od ukupno 13 predmeta u samo jednom predmetu prvostupanjsko rješenje ukinuto.

Kad se gleda svrha izdavanja europskog uhidbenog naloga, prevladavaju nalozi izdani radi kaznenog progona. Naime od ukupno 103 odluke 86 se odnosi na kazneni progon, a 17 na izvršenje kazne zatvora.¹⁴

Analiza strukture kaznenih djela u predmetima europskog uhidbenog naloga o kojima je odlučivao Vrhovni sud u promatranom razdoblju pokazuje da od navedena 103 predmeta pretežu kaznena djela protiv imovine i protiv gospodarstva. Naime od navedenog broja predmeta, kad se gleda sustav podjele kaznenih djela u Kaznenom zakonu,¹⁵ uvjerljivo najveći broj kaznenih djela pripada glavi kaznenih djela protiv imovine (55), što čini više od polovine ukupnog broja riješenih predmeta. Druga najzastupljenija kategorija jesu kaznena djela protiv javnog reda (15), zatim protiv zdravlja ljudi (14), protiv gospodarstva (12), krivotvorenja (11), dok su sve ostale glave kaznenog zakona zastupljene s manje od deset djela.

3.2. Skupine žalbenih navoda iz rješenja VSRH

Iako su žalbeni razlozi o kojima je Vrhovni sud odlučivao vrlo različiti, sadržajno bismo mogli izdvojiti nekoliko važnijih tematskih cjelina. Pored osporavanja ispravnosti rješenja prvostupanjskih županijskih sudova te zakonitosti postupanja pravosudnih tijela i države izdavanja i države izvršenja, otvorena su i pitanja u vezi s načelima obostrane kažnjivosti, čije ukidanje za kataloška kaznena djela iz čl. 10. ZPSKS-EU-a „snažno izražava želju za međusobnom (pravosudnom) suradnjom država članica EU-a, koja počiva na načelu uzajamnog priznavanja između njih i koja postupno vodi izgradnji jedne zajedničke europske kriminalne politike“,¹⁶ ali koja ipak otvara brojna pitanja. Pitanje odnosa EUN-a i zaštite ljudskih prava tražene osobe u kontekstu odbijanja izvršenja EUN-a posebno je razmatrano, kao i primjena nekih drugih instituta propisanih ZPSKS-EU-om.

---

¹⁴ Kad se gleda struktura odvojeno po godinama, omjer izgleda ovako: u 2013. godini svih 16 EUN-a o kojima je odlučivao VSRH bilo je izdano zbog kaznenog progona, u 2014. godini od ukupno 31 EUN-a 27 je bilo izdano zbog kaznenog progona, a samo 4 zbog izvršenja. 2015. godine taj je omjer bio 19:5 u korist kaznenog progona, 2016. godine sličnih 15:4, dok se 2017. godine 9 EUN-a odnosilo na kazneni progon, a 4 na izvršenje.

¹⁵ Narodne novine 125/2011, 144/2012, 56/2015, 61/2015, 101/2017.

¹⁶ Krapac, D., *op. cit.* (bilj. 11), str. 986.

3.2.1. Osporavanje ispravnosti postupka pred prvostupanjskim sudom i ispravnosti pobijanog rješenja o predaji

U predmetu Kž-eun 18/17 VSRH odbio je argumente podnositelja žalbe koji je tvrdio da europski uhidbeni nalog na temelju kojeg je određena predaja nije dovoljno određen i da je nepodoban za odlučivanje. To je argumentirao tvrdnjom da europski uhidbeni nalog s obzirom na svoje značenje i posljedice mora u smislu odredbe čl. 18. ZPSKS-EU-a imati precizno određen sadržaj, što u konkretnom predmetu nije slučaj jer je tek nakon prigovora tražene osobe prvostupanjski sud od države izdavanja zatražio dopunske podatke u vezi s činjeničnim i pravnim opisom predmetnih kaznenih djela. VSRH ispravno ističe da je prvostupanjski sud ovlašten od pravosudnog tijela strane države koje je izdalo nalog zatražiti dopunu određenih podataka, da je na to bio ovlašten u smislu načela uzajamnog priznavanja i učinkovite suradnje iz čl. 3. i 4. ZPSKS-EU-a te da je „stav tražene osobe prema kojemu nije moguće od države izdavanja zatražiti dopunu podataka europskog uhidbenog naloga pogrešan i krajnje formalistički jer se upravo u cilju efikasnosti izvršavanja europskog uhidbenog naloga, kao instrumenta kojim se ostvaruje pravosudna suradnja između članica Europske unije, tijelima kaznenog progona omogućuje da neposredno i žurno razmjenjuju potrebne podatke“. Prvostupanjsko je rješenje po službenoj dužnosti ukinuto u nekim predmetima (Kž-eun 32/14, Kž-eun 13/14, Kž-eun 11/14) budući da nije bio naveden činjenični opis kaznenog djela.

U više predmeta VSRH je procjenjivao sadrži li prvostupanjsko rješenje o predaji činjenični opis kaznenog djela koje se traženoj osobi stavlja na teret.¹⁷ U više je predmeta utvrdio da prvostupanjsko rješenje ne sadrži dostatno precizan činjenični opis te ga je stoga ukinuo (Kž-eun 12/13, Kž-eun 11/14, Kž-eun 13/14, Kž-eun 27/14, Kž-eun 32/14) navodeći da je takva izreka pobijanog rješenja „nepotpuna, dakle nerazumljiva, i na taj je način sud prvog stupnja ponovno počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. Zakona o kaznenom postupku u vezi čl. 495. ZKP/08.“ U predmetu Kž-eun 18/14 VSRH je utvrdio da je prvostupanjski sud u izreku pobijanog rješenja unio činjenični opis djela za koja se traži predaja tražene osobe te da je tako pobijano rješenje „u dostatnoj mjeri obrazloženo“.¹⁸

No u predmetu Kž-eun 4/17.-4 žaliteljica je prigovorila da izreka prvostupanjskog rješenja o predaji ne sadrži cjeloviti činjenični opis, pa je stoga po-

---

¹⁷ Izreka rješenja mora sadržavati sve elemente koje propisuje odredba čl. 29. st. 5. ZPSKS-EU-a, među inim i opis djela za koje se izvršava predaja, a u smislu odredbe iz toč. 3. čl. 29. st. 5. ZPSKS-EU-a.

¹⁸ Općenite žalbene navode tražena je osoba navela i u predmetu Kž-eun 34/14, gdje je samo navela da je prvostupanjsko rješenje nerazumljivo te da je tako počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka, što je VSRH odbio.

činjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08. VSRH je odbio takve navode obrazlažući da je činjenični opis kaznenog djela obvezni sastojak Europskog uhidbenog naloga (članak 18. točka 5. ZPSKS-EU-a), no da „ne postoji odredba u ZPSKS-EU koja bi predviđala da je činjenični opis djela obvezni sastojak rješenja kojim se odobrava predaja tražene osobe pa nije počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka“, na koju se žaliteljica poziva. VSRH je, doduše, u nastavku ipak naglasio da pobijano rješenje sadrži činjenični opis, da ga sadrži i obrazloženje pobijane odluke te da oboje svakako pridonosi jasnoći pobijane odluke. Očito je riječ o dvjema odlukama koje različito tumače izraz „opis djela za koje se izvršava predaja“, pri čemu valja naglasiti kako činjenični opis nesporno pripada u „opis djela za koje se izvršava predaja“. Iako je u opisanom predmetu Kž-eun 4/17 Vrhovni sud odbio žalbu ustvrdivši i da pobijano prvostupanjsko rješenje sadrži činjenični opis djela, nipošto se ne možemo složiti s opisanom argumentacijom, iz koje bi proizlazilo da EUN mora sadržavati činjenični opis, a rješenje o predaji ne mora, a takva je argumentacija i u suprotnosti s argumentima iz prijede navedenih odluka VSRH po tom istom pitanju.¹⁹

U jednom predmetu VSRH je po službenoj dužnosti ukinuo rješenje i predmet uputio prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje iz razloga što je utvrdio da postoji povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP-a, jer je prvostupanjski sud pogrešno utvrdio da je protiv tražene osobe u Republici Hrvatskoj započeo kazneni postupak, što se ističe kao razlog odgode predaje tražene osobe. VSRH je, utvrdivši da postupak nije započeo, ukinuo rješenje (Kž-eun 1/17-4).

Zabilježen je i slučaj da je prvostupanjski sud pogriješio jer je o jednom EUN-u u prvostupanjskom rješenju odlučivao kao da se radi o dva različita naloga, iako je država izdavanja izdala jedan europski uhidbeni nalog, koji je zaprimljen posredstvom Interpola u obliku međunarodne potrage, a potom neposredno od nadležnog tijela države izdavanja (Kž-eun 15/14-4), te je stoga prvostupanjsko rješenje ukinuto jer je izreka pobijane odluke nerazumljiva, a istovremeno proturječna sama sebi te postoji znatna proturječnost između onoga što se navodi u razlozima rješenja o sadržaju isprava i samih tih isprava.

---

¹⁹ I u predmetu Kž-eun 27/14-4 stoji „kako niti uhidbeni nalog ne sadrži nužne sastojke u činjeničnom opisu (vrijeme počinjenja kaznenog djela za koje se predaja traži) za kaznena djela označena u uhidbenom nalogu pod točkama 1. i 2., to takva oznaka ne postoji niti u činjeničnom opisu koji se navodi u izreci pobijanog rješenja pod točkama a/ i b/, zbog čega su činjenični opisi u odnosu na ova dva kaznena djela nedostadni, pa time i nerazumljivi. (...) Kako je izostao ispravan i cjelovit činjenični opis kaznenih djela za koja je odobrena predaja tražene osobe, označenih slovima a/ i b/, izreka pobijanog rješenja je u tome dijelu nerazumljiva, čime je ostvarena postupovna povreda iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08 na koju drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti, na temelju čl. 494. st. 4. ZKP/08.“

Godine 2015. u ZPSKS-EU unesen je novi čl. 24.c, koji propisuje da sud obustavlja rješenjem postupak izvršenja europskog uhidbenog naloga ako se tražena osoba više ne nalazi na državnom području Republike Hrvatske. Navedenu je činjenicu potrebno sa sigurnošću utvrditi, stoga je VSRH ukinuo prvostupanjsko rješenje usvojivši žalbene navode državnog odvjetnika da je rješenje prvostupanjskog suda o obustavi izvršenja europskog uhidbenog naloga preuranjeno, iz razloga što nije nedvojbeno utvrđeno da je tražena osoba napustila Republiku Hrvatsku (Kž-eun 43/15-4).²⁰

3.2.2. Načelo obostrane kažnjivosti

Načelo obostrane kažnjivosti izvorno je bilo povezano s načelom uzajamnosti pri izručenju jer je osiguravalo uzajamnost u postupanju država i garantiralo da nijedna od njih neće izručivati osobe za djela koja po svojem pravu ne smatra kaznenim djelima, dok ono danas služi zaštitu prava građana jer sprječava da se nekoj osobi u zamoljenoj državi ograničavaju slobode i temeljna prava zbog zahtjeva za izručenjem u pogledu djela koje u toj zemlji nije kazneno djelo.²¹ Iako kriminalnopolitički smisao tog načela u posljednje vrijeme uvelike slabi, zakonodavci ga se u većini država kod izručenja još uvijek drže, dok je kod ostalih oblika pravne pomoći područje primjene tog načela sve uže.²²

---

²⁰ Radi zaštite prava tražene osobe posljednjim izmjenama i dopunama ZPSKS-EU-a iz listopada 2017. godine dodan je stavak 2., gdje je regulirana situacija kada je rješenje kojim se odobrava predaja tražene osobe postalo pravomoćno, a nastupile su okolnosti zbog kojih bi se predaja morala odbiti ili obustaviti postupak izvršenja europskog uhidbenog naloga. Tada će sud po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranaka ponovno ispitati donesenu odluku. Kada sud utvrdi da više ne postoje uvjeti za izvršenje europskog uhidbenog naloga, svoju raniju odluku staviti će izvan snage te će donijeti rješenje kojim se obustavlja postupak izvršenja europskog uhidbenog naloga, odnosno rješenje kojim se odbija predaja.

²¹ Krapac, D. (2005), Novi Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima: načela i postupci, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu (Zagreb), vol. 12, br. 2, str. 636. Turudić, Pavelin Borzić i Bujas smatraju da je provjera dvostruke kažnjivosti u suprotnosti sa suštinom i ciljem načela uzajamnog priznanja i povjerenja te da bi je trebalo u potpunosti isključiti u primjeni instrumenata pravosudne suradnje u kaznenim stvarima, a da bi se razlozi odbijanja pravosudne suradnje trebali isključivo vezati uz zaštitu temeljnih ljudskih prava, i tek takvo postupanje pravosudnih tijela dovelo bi do efikasne, brze i pojednostavnjene pravosudne suradnje, koja nužno mora biti takva da bi osigurala učinkovitu borbu protiv kriminala i prostor istinske slobode, sigurnosti i pravde svih građana Europske unije, koji se mora ogledati i kroz predvidivost i ujednačenost sudskih odluka država članica Europske unije. Turudić, I., Borzić Pavelin, T., Bujas, I. (2015), Odnos načela uzajamnog priznavanja/povjerenja i provjere dvostruke kažnjivosti, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, vol. 36, br. 2, str. 1094-1095.

²² Schomburg, Lagodny, Gless, Hackner (2006), Internationale Rechtshilfe in Strafsachen, Verlag C. H. Beck, str. 13, Rdn. 64.

U Okvirnoj odluci o EUN-u isključena je provjera obostrane kažnjivosti za 32 kaznena djela navedena u katalogu iz čl. 2. Okvirne odluke (čl. 10. ZPSKS-EU-a), čime je nedvojbeno prednost dana načelu uzajamnog povjerenja priznanja između pravosudnih tijela država članica.²³ Zbog važnosti tog načela i preglednosti teksta predmeti u kojima se razmatralo to načelo izdvojeni su u posebnu točku.

U nekim predmetima u praksi hrvatskih sudova otvoreno je pitanje identiteta norme za kaznena djela izvan kataloga iz čl. 10. ZPSKS-EU-a. U situaciji gdje se traženoj osobi stavljalo na teret više kaznenih djela, a Vrhovni je sud utvrdio da jedno od tih djela nije kazneno djelo u hrvatskom kaznenom pravu, preinačio je pobijano rješenje i odobrio predaju samo zbog ostalih kaznenih djela za koje načelo obostrane kažnjivosti nije bilo upitno.²⁴

Pitanje načela obostrane kažnjivosti razmatrano je i s vremenskog aspekta – naime radilo se o situaciji kada je djelo izvan kataloga iz čl. 10. ZPSKS-EU-a u trenutku počinjenja bilo kazneno djelo, a u trenutku izvršavanja EUN-a to više nije slučaj.²⁵ Radilo se o kaznenom djelu posjedovanja droga, a tražena je osoba u žalbi tvrdila kako predaja državi izdavalateljici naloga nije moguća budući da u RH posjedovanje droge u trenutku vođenja postupka predaje temeljem EUN-a (u konkretnom slučaju dakle 2016. godine) nije kazneno djelo,

---

²³ Načelo obostrane kažnjivosti u praksi Europskog suda razmatrano je i u „glasovitoj“ odluci (slučaj C-303/05-Advocaten voor de Wereld). Belgijski je sud od Europskog suda pravde, na zahtjev jedne nevladine udruge, zatražio ocjenu ustavnosti zakonodavstva kojim je implementirana okvirna odluka o europskom uhiđbenom nalogu. Navedena udruha, Advocaten voor de Wereld, smatrala je, među ostalim, da je dio Okvirne odluke kojim se ukida načelo obostrane kažnjivosti u odnosu na 32 kataloška djela iz odluke neustavan. Europski je sud odbio navedene tvrdnje obrazlažući zašto navedeno odricanje od zahtjeva za ispitivanjem obostrane kažnjivosti nije protivno temeljnim pravima i slobodama osobe koja se predaje. Navedenom je odlukom, kako ističe Đurđević, Europski sud potvrdio da je „upotreba europskog uhiđbenog naloga kao instrumenta kaznenopravne suradnje među državama članicama suglasna temeljnim načelima pravnog poretka EU.“ Đurđević, Z. (2007), Europski sud pravde i legitimitet europskog uhiđbenog naloga. Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu 14 2, str. 1026. O načinima utvrđivanje obostrane kažnjivosti usp. Čule, J., Hržina, D., *op. cit.* (bilj. 4.), str. 742-745.

²⁴ Rješenje VSRH Kž-eun 41/15-4 od 24. studenog 2015. Traženoj se osobi pod točkom c) stavljalo na teret kazneno djelo posjedovanja i nošenja vatrenog oružja. No VSRH je istaknuo da kod nas navedeno ponašanje nije kazneno djelo. „Prema članku 331. stavku 1. Kaznenog zakona („Narodne novine“ broj 125/11., 144/12., 56/15. i 61/15.; dalje u tekstu: KZ/11.), kazneno djelo nedozvoljenog posjedovanja, izrade i nabavljanja oružja i eksplozivnih tvari može biti počinjeno samo u odnosu na vatreno oružje, streljivo, eksplozivne tvari ili njihove sastavne ili rezervne dijelove čije nabavljanje, prodaja ili posjedovanje je građanima zabranjeno. Budući da se ovdje radi o revolveru čije nabavljanje, prodaja ili posjedovanje kod nas nije zabranjeno, to opisano ponašanje tražene osobe u Republici Hrvatskoj nije kazneno djelo već bi se moglo raditi o prekršaju (članak 91. do 93. Zakona o oružju, „Narodne novine“ broj 63/07., 146/08. i 59/12.).“

²⁵ Predmet Kž-eun 9/16-4.

dakle osporavala je načelo obostrane kažnjivosti. Navedeno posjedovanje droga bilo je treća točka optužbe, dok su prve dvije bile teže - sudjelovanje u kriminalnoj organizaciji s ciljem prodaje i sudjelovanje u prodaji znatnih količina opojnih i psihotropnih tvari.²⁶ No VSRH nije uvažio argumente tražene osobe ni u pogledu posjedovanja droge. Posjedovanje droga, prema optužbi, bilo je počinjeno 19. kolovoza 2009. godine. U navedenom rješenju VSRH je ustvrdio da je bitan trenutak počinjenja, a ne sadašnje stanje inkriminiranja navedenog ponašanja: „Kako je 19. kolovoza 2009. godine kazneno djelo posjedovanje opojnih droga bilo propisano odredbom čl. 173. st. 1. KZ/97 kao kazneno djelo to naknadna dekriminalizacija tog kaznenog djela nije od utjecaja na odluku o izručenju.“ Iako postoje različita mišljenja i sudske odluke o tom pitanju, uključujući i samog Vrhovnog suda, koji je, odlučujući o izručenju, u nekim predmetima relevantnim smatrao vrijeme navodnog počinjena djela, a u drugim vrijeme odlučivanja,²⁷ držimo da ima više argumenata za stajalište da bi relevantan trenutak za određivanje dvostruke kažnjivosti trebao biti trenutak vođenja postupka, odnosno izvršenja EUN-a.²⁸ Pored gramatičkog tumačenja same zakonske odredbe argument u prilog takvu stavu jest to što se ovdje ne radi o ostvarivanju kaznenopravne vlasti države izvršenja, što bi svakako relevantnim činilo trenutak počinjenja djela, nego o pravnoj pomoći koja se sada pruža drugoj državi.

²⁶ Na ovom mjestu svakako je potrebno spomenuti načelo razmjernosti u postupku izvršenja europskog uhidbenog naloga. Krapac tako ističe: „načelo razmjernosti je temeljno regulatorno načelo za rješavanje kolizije između interesa za djelotvornim kaznenim progonom i zaštite temeljnih prava i sloboda. Ono je i “stožerno načelo”, tzv. *core principle* europskog prava ... Napominje da, iako Okvirna odluka ne predviđa izričito načelo razmjernosti, popratna literatura uz odluku (tzv. Council Handbook on How to Issue a EAW) „ohrabruje“ države članice da da pri odlučivanju o izvršenju EUN-a procjenjuju okolnosti kao što su težina kaznenog djela, mogućnost izricanja kazne zatvora i drugih kaznenih sankcija.“ Krapac, D., *op. cit.* (bilj. 11), str. 965-966. O testu razmjernosti kod izdavanja europskog uhidbenog naloga v. Turudić, I., Borzić Pavelin, T., Bujas, I. (2014), Europski uhidbeni nalog s primjerima iz sudske prakse, str. 36-38.

²⁷ V. Čule, J., Hržina, D., *op. cit.* (bilj. 4), str. 742-745, koji tako primjerice ističu da je „analiza prakse Vrhovnog suda Republike Hrvatske pokazala nedosljednost u načinu na koji se utvrđuje obostrana kažnjivost u ekstradicijskim predmetima“, odnosno da se ona utvrđuje na dva načina: a) prema zakonu koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja kaznenog djela za koje se traži predaja osobe te b) prema zakonu koji je bio na snazi u vrijeme donošenja odluke o izručenju počinjenja kaznenog djela za koje se traži predaja osobe, te to potkrjepljuju primjerima.

²⁸ Krapac tako ističe da „pitanje postojanja obostrane kažnjivosti treba riješiti u času odlučivanja o zamolbi strane države za pravnom pomoći“ i da „nije dakle bitno je li *tempore criminis* u toj državi djelo bilo kazneno i prema pravu zamoljene države niti je li naknadno došlo do promjene njegove inkriminacije“. Poziva se i na judikaturu VSRH i upućuje na njegovu odluku u predmetu II Kr 268/2001 od 17. svibnja 2001. Krapac, D., *op. cit.* (bilj. 21), str. 637. Opširnije o načelu obostrane kažnjivosti v. Conrad, P. (2013), *Der Grundsatz der beiderseitigen Strafbarkeit im Rechtshilfe- und Strafanwendungsrecht*, Kovac Verlag.

3.2.3. Zastara

Pitanje zastarijevanja kaznenog progona kaznenih djela za koja je isključena provjera dvostruke kažnjivosti iz kataloga iz čl. 10. ZPSKS-EU-a zasigurno je pitanje oko kojeg je u prvoj godini postupanja po europskom uhidbenom nalogu u Republici Hrvatskoj bilo najviše riječi i različitih mišljenja. Imajući u vidu činjenicu da su suprotstavljeni argumenti detaljno razmatrani u našoj pravnoj znanosti, zbog ograničenja opsega ovog rada nećemo ih ponavljati.²⁹ Ono što je za temu ovog rada najvažnije istaknuti jest da je Vrhovni sud ostao potpuno dosljedan u tom stavu da je provjera zastare isključena kada je riječ o bilo kojem kažnjivom ponašanju iz članka 10. ZPSKS-EU-a. Praksa VSRH je po tom pitanju ustaljena (Kž-eun 2/14. od 17. siječnja 2014., Kž-eun 5/14. i Kž-eun 14/14. od 6. ožujka 2014., a od novijih odluka Kž-eun 18/16-4 i Kž-eun 3/17.-4). Takvo je pravno shvaćanje zauzeto i na sjednici Kaznenog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj Su-IV k-21/16.-11 od 8. veljače 2016.: „Kada domaći sud odlučuje o izvršavanju europskog uhidbenog naloga za kažnjiva djela iz kataloga navedenog u čl. 10. ZPSKS-EU za koje je isključena provjera dvostruke kažnjivosti ona u sebi uključuje zabranu provjeravanja nastupa zastare kaznenog progona jer je zastara sastavni dio pojma dvostruke kažnjivosti.”³⁰

S takvim stavom VSRH, koji je poslije potvrdio i Ustavni sud, unatoč nekim problemima koje takvo tumačenje neizbježno nosi sa sobom, valja se ipak složiti. Za navedeni stav ima više argumenata. Prije svega gramatičko tumačenje čl. 20., koji započinje izričajem „osim za djela iz članka 10. ovog Zakona“. Iako stavak 2. ne započinje tim riječima, držimo da je intencija zakonodavca bila da se cijeli čl. 20. odnosi na djela izvan kataloga (djela iz čl. 17. st. 1.).³¹ Pored navedenog, odlučnim razlogom koji ide u prilog prihvaćanju takva tumačenja smatramo i zabranu diskriminacije do koje bi došlo suprotnim tumačenjem. Krapac ispravno upozorava da je nužno uvidjeti i to „da se zastara ne može izdvojiti iz provjere obostrane kažnjivosti ponašanja s navedene “liste” Okvirne odluke jer bi se u suprotnom stvorile nejednakosti u primjeni “liste”

---

²⁹ Usp. Krapac, D., *op. cit.* (bilj. 11), str. 969-974, Novoselec, P., Sudska praksa, u: HLJ-KPP, vol. 20, br. 2, 2012, str. 863-866, Derenčinović, Ulazi li zastara u pojam dvostruke kažnjivosti pri primjeni EUN?, Informator, br. 6256 od 19. II. 2014., Martinović, I., Još o zastari kao razlogu za odbijanje izvršenja EUN, Informator, br. 6259 od 1. III. 2014., Čule, J., Hržina, D., *op. cit.* (bilj. 4), Primjena europskog uhidbenog naloga u Republici Hrvatskoj - očekivanja i stvarnost, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu (Zagreb), vol. 20, broj 2/2013, str. 745-748 i dr.

³⁰ I Turudić ističe da se „ta dvojba bila pojavila isključivo na razini prvostupajskih sudova, iako je Vrhovni sud RH prethodno zauzeo jasan stav da se zastara kao obligatorni razlog ne razmatra kod djela s popisa.“ Turudić, I., *op. cit.* (bilj. 4), str. 336.

³¹ Tako i Krapac, D., *op. cit.* (bilj. 11), str. 971.

između onih država članica koje zastaru u pravu međunarodne kaznenopravne pomoći predviđaju kao materijalnopравни institut (tzv. *Strafaufhebungsgrund* u Austriji) i onih koje zastaru predviđaju kao procesni institut (tzv. *Verfolgungshindernis* u njemačkom pravu); kod prvih bi se kod nas zastara trebala uzeti u obzir kao dio obostrane kažnjivosti i, posljedično tomu, otpala bi u slučaju nekog djela s "liste", a kod drugih ne bi, pa bi to dovodilo do diskriminacije traženih osoba pred našim pravosudnim tijelima.³²

No pitanje je je li u tekst Okvirne odluke trebalo unijeti navedeno isključenje. Držimo da je odustajanjem od načela obostrane kažnjivosti za kataloška djela europski zakonodavac dao jasnu prednost učinkovitosti koja jača usvajanjem principa uzajamnog povjerenja i priznanja, no cijena koja je plaćena da bi se postigao takav uspjeh nije mala. Odricanje države izvršenja od kontrole brojnih aspekata i od primjene nekih vrijednih načela međunarodne kaznenopravne pomoći koja su dugo vremena opravdano smatrana ključnim s aspekta zaštite temeljnih prava osobe može se, u situaciji kada Okvirna odluka ne predviđa izričito opasnost od povrede temeljnih ljudskih prava kao razlog za obligatorno odbijanje izvršenja naloga, opravdati samo ako sva pravosudna tijela država članica imaju slične, visoke standarde zaštite ljudskih prava, što smatramo vrlo upitnim. Stoga je dužnost sudova države izvršenja da i u postupku predaje za djela iz kataloga iz čl. 10. ZPSKS-EU-a, polazeći od međunarodnog prava o ljudskim pravima i primjenjujući teleološko tumačenje, provjere bi li predajom nastale povrede temeljnih ljudskih prava tražene osobe te, ako to utvrde, odbiju predaju, o čemu će i u nastavku biti riječi.³³

Pitanje mjerodavnog prava za prosuđivanje zastare izvršenja kazne zatvora razmatrano je u predmetu KŽ-eun 37/16-4. VSRH je, odbijajući navode žalitelja, naveo da pogrešno tražena osoba ističe prigovor zastare izvršenja kazne zatvora pozivajući se na odgovarajuće odredbe Kaznenog zakona Češke Republike jer se pitanje zastare ne prosuđuje prema propisima države izdavanja naloga, nego prema propisima Republike Hrvatske.

3.2.4. „*Ne bis in idem*“

Prema čl. 20. st. 2. t. 2. ZPSKS-EU-a sud će odbiti priznanje europskog uhidbenog naloga ako je, među ostalim, obaviješten da je tražena osoba već pravomoćno osuđena u nekoj od država članica za isto djelo pod uvjetom da je kaznena sankcija izvršena ili se trenutačno izvršava ili se više ne može izvršiti

---

³² Krapac pritom kao primjer navodi da je iz navedenog razloga Irska u noveli svojeg implementacijskog zakona od 25. kolovoza 2009. posve uklonila zastaru iz grupe razloga za (fakultativno) odbijanje izvršenja EUN-a. *Ibid.*

³³ Za pojašnjenje jednog takva slučaja kod povrede načela *ne bis in idem* v. infra 3.2.5.

prema pravu države u kojoj je donesena presuda. U predmetu KŽ-eun 3/17 žalitelj je iznio prigovor *ne bis in idem* tvrdeći da je za isto djelo za koje je pobijanim rješenjem odobrena njegova predaja radi izvršenja kazne već ranije osuđen „za činjenično isto djelo na 18 mjeseci zatvora, a kaznu je u cijelosti izvršio na način da je nakon izdržanih 11 mjeseci zatvora pušten na slobodu i deportiran iz Grčke na 10 godina“.

VSRH navodi da argumentaciju koja je korištena u tumačenju pitanja zastarijevanja za kataloška kaznena djela iz članka 10. ZPSKS-EU-a treba primijeniti i u slučaju instituta „*ne bis in idem*“ tj. da „ovu praksu i pravno stajalište treba primijeniti, *mutatis mutandis*, i u odnosu na *ne bis in idem*.“ VSRH je dakle zauzeo stav da se ne provjerava je li tražena osoba već pravomoćno osuđena u nekoj od država članica za isto djelo pod uvjetom da je kaznena sankcija izvršena ili se trenutačno izvršava ili se više ne može izvršiti prema pravu države u kojoj je donesena presuda (članak 20. stavak 2. podstavak 2. ZPSKS-EU-a).“ Zatim koristi sustavno tumačenje: „Ovaj razlog za odbijanje europskog uhidbenog naloga smješten je u istu odredbu kao nastup zastare (članak 20. stavak 2. podstavak 7. ZPSKS-EU)“ te zaključuje da se „oba razloga iz navedene odredbe članka 20. stavka 2. ZPSKS-EU ne provjeravaju ako je predmet europskog uhidbenog naloga kažnjivo ponašanje iz članka 10. ZPSKS-EU.“ Pojašnjava da prigovor *ne bis in idem* žalitelj može isticati u postupku pred nadležnim tijelom Grčke, sukladno propisima koji važe u Republici Grčkoj, no da taj prigovor, kao ni prigovor zastare, nisu odlučni jer je ovdje riječ o kažnjivom djelu iz članka 10. ZPSKS-EU-a, za koje se ne provjerava dvostruka kažnjivost prema članku 20. stavku 1. ZPSKS-EU-a. Iz navedene argumentacije očito je da VSRH dosljedno zastupa stav da se razlozi za odbijanje izvršenja iz čl. 20. ZPSKS-EU-a ne primjenjuju u postupcima predaje za djela iz čl. 10. za koja je isključena primjena načela dvostruke kažnjivosti, što dovodi do situacije da se utvrđivanje navedenih razloga prebacuje na državu izdavanja naloga.

Navedeni stav, a osobito dio obrazloženja u kojem se koristi sustavno tumačenje, neprihvatljiv je. Iako je iz navedenog stava i pojašnjenja vidljivo da se potpuno poklanja povjerenje stranim pravosudnim tijelima, takvu odluku nije moguće opravdati sa stajališta temeljnih ljudskih prava.

Naime načelo *ne bis in idem* propisano je u čl. 50. Povelje o temeljnim pravima Europske unije: „Nitko se ne smije ponovno sudski progoniti ili kažnjavati u kaznenom postupku zbog kaznenog djela zbog kojeg je već bio, u skladu sa zakonom, pravomoćno oslobođen ili osuđen u Uniji“ i tako je pravo ne biti dvaput suđen za isto kazneno djelo postalo temeljnim pravom u EU-u te je dobilo transnacionalni karakter.³⁴ To znači da je doseg primjene tog načela,

---

³⁴ Za pojašnjenje razlike u shvaćanju, svrsi i ograničenjima tog načela u nacionalnom te potom u međunarodnom javnom i kaznenom pravu v. Vervaele, J. A. E. (2013), *Ne Bis In Idem*:

kako stoji i u obrazloženju Povelje, proširen na razinu Europske unije između sudova država članica, pa se u tome smislu načelo primjenjuje ne samo u okviru nacionalne jurisdikcije nego i među jurisdikcijama država članica; odnosno, drugim riječima, za razliku od konvencijskog nacionalnog *ne bis in idem*, Povelja proklamira transnacionalni *ne bis in idem*.³⁵ Burić ispravno primjećuje da, za razliku od nacionalnog, kod transnacionalnog *ne bis in idem* postoje jedinstveni standardi razvijeni kroz praksu Europskog suda te da na taj način razvijeni transnacionalni *ne bis in idem* utječe na njegovu nacionalnu inačicu – ako države članice žele ukloniti postojeći sustav dvaju kolosijeka u primjeni načela, jedini je put ujednačavanje (harmonizacija) ili barem usklađivanje (aproximacija) nacionalnih prava.³⁶

I dok pravo ne biti progonjen ni suđen nakon proteka određenog vremena od počinjenja djela nije temeljno ljudsko pravo priznato Poveljom,³⁷ *ne bis in idem* svakako ima mnogo veće značenje te je zbog toga i postalo izričito zajamčeno temeljno ljudsko pravo u Europskoj uniji. Čl. 6. Ugovora o Europskoj uniji navodi da Unija priznaje prava, slobode i načela određena Poveljom Europske unije o temeljnim pravima, koja ima istu pravnu snagu kao Ugovori. Sukladno navedenom sva prava zajamčena poveljom, pa i ono iz čl. 50., jesu primarni izvor prava Unije.

Prema čl. 51. Povelje njezine odredbe odnose se ne samo na institucije, tijela, urede i agencije Unije, uz poštovanje načela supsidijarnosti, nego i na države članice samo kada primjenjuju pravo Unije. Da se u odlučivanju o europskom uhidbenom nalogu radi o primjeni prava EU-a, nije sporno neovisno o tome što hrvatski sudovi postupaju izravno po odredbama ZPSKS-EU-a. U prilog tome možemo spomenuti presudu Europskog suda od 28. veljače 2013.

Towards a Transnational Constitutional Principle in the EU, 9, Utrecht Law Review, str. 211-229, koji tako upozorava da se to načelo „regionalizira“ u Europskoj uniji, ali ne i globalizira, te da se stoga još ne može smatrati općim načelom međunarodnog kaznenog pravosuđa.

³⁵ Ivičević Karas, E. (2014), Načelo *ne bis in idem* u europskom kaznenom pravu, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu (Zagreb), vol. 21, br. 2, str. 282. U okviru Europske unije transnacionalni *ne bis in idem* predviđen je i u čl. 54.-58. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma (CISA - Convention Implementing the Schengen Agreement). Opširnije o sudskoj praksi Europskog suda o *ne bis in idem* u europskom kaznenom pravu do 2010. godine, u kojem je bilo riječ o tumačenju navedenih odredaba konvencije CISA, i to o pitanjima 1) „pravomoćno okončanog postupka“, 2) „istih radnji“ te „kazne. Kazna ... koja je izvršena, upravo se izvršava ili se više ne može izvršiti“, vidjeti Burić, Z. (2010), Načelo *ne bis in idem* u europskom kaznenom pravu - pravni izvori i sudska praksa Europskog suda, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu 60(3-4), str. 827-852.

³⁶ Burić, Z., *ibid.*, str. 855.

³⁷ Ustav Republike Hrvatske ne jamči pravo ne biti suđen nakon proteka određenog vremena od počinjenja djela – jedina odredba koju Ustav sadrži vezana uz zastaru jest upravo ona o nezastarijevanju određenih kategorija djela iz čl. 31. st. 4.

u predmetu *Aklagaren v. Hans Akerberg Fransson*³⁸ gdje je Sud u samom početku isključio mogućnost da države članice mogu djelovati u okviru prava EU-a, a isključujući primjenu Povelje: „Budući da se temeljna prava zajamčena Poveljom moraju poštivati u slučaju kada nacionalno zakonodavstvo spada u opseg prava Europske unije, ne mogu postojati situacije koje su na taj način „pokrivene“ pravom Europske unije, a da se ne primjenjuju navedena temeljna prava. Primjenjivost prava Europske unije podrazumijeva primjenjivost temeljnih prava zajamčenih Poveljom.” U navedenom slučaju radilo se o vođenju kaznenog postupka zbog porezne utaje (davanje lažne informacije o PDV-u), a Europski sud to je smatrao primjenom direktiva EU-a i čl. 325. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (koji govori o nužnosti borbe država članica protiv prijevara), te stoga primjenom prava EU-a.³⁹

Dakle i hrvatski su sudovi, primjenjujući pravo EU-a, dužni voditi računa o poštivanju temeljnog prava da se nitko ne smije ponovno sudski progoniti ili kažnjavati u kaznenom postupku zbog kaznenog djela zbog kojeg je već bio, u skladu sa zakonom, pravomoćno oslobođen ili osuđen u Uniji. Preneseno na ovaj konkretan slučaj, to znači da su ne samo grčki nego i hrvatski sudovi dužni voditi računa o činjenici da je tražena osoba, prema njezinim tvrdnjama, već pravomoćno osuđena u Grčkoj i izdržala kaznu za isto djelo zbog kojeg se traži njezina predaja te su dužni navedenu činjenicu provjeriti. Ako se utvrdi da je to istina, dužni su odbiti njezinu predaju pozivom na to temeljno pravo svakog građanina Unije. I Satzer ističe da Okvirna odluka o europskom uhidbenom nalogu izvršenje europskog uhidbenog naloga isključuje upravo zato da bi se transnacionalni *ne bis in idem* proširio na ekstradicijsko pravo.⁴⁰

Potrebno je napomenuti kako se prilikom tumačenja svih prava zajamčenih Poveljom, pa i opsega prava *ne bis in idem*, sudovi vode i praksom Europskog suda za ljudska prava budući da su prema čl. 52. st. 3. Povelje značenje i opseg onih prava iz Povelje koja odgovaraju pravima zajamčenima Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda jednaki onima iz spomenute Konvencije. Jednako tako, opseg navedenog prava treba tumačiti i u skladu s hrvatskom ustavnom tradicijom (v. čl. 31. st. 2. Ustava RH) budući da u čl. 52. 4. Povelje stoji da „u mjeri u kojoj Povelja prepoznaje temeljna prava kako proizlaze iz ustavnih tradicija zajedničkih državama članicama, ta prava se tumače u skladu s tim tradicijama.“

Kao što smo naveli, problem s korištenjem sustavnog tumačenja u ovom rješenju VSRH jest to što takav pristup implicira da su i svi drugi razlozi za odbijanje predaje iz čl. 20. st. 2. sastavni dio pojma dvostruke kažnjivosti te

---

³⁸ C-617/10.

³⁹ Vervaele, J. A. E. (2013), *op. cit.* (bilj. 34), str. 225.

⁴⁰ Satzer, H. (2012), *International and European Criminal Law*, C. H. Beck, Hart, Nomos Verlag, bilj. 63, str. 134. Cit. prema: Ivičević Karas, E., *op. cit.* (bilj. 35), str. 290.

da posljedično isključenje provjere dvostruke kažnjivosti za djela iz kataloga automatski znači i nemogućnost odbijanja predaje pozivanjem na navedene razloge, što nije ispravno.⁴¹ Stoga, neovisno o tome što tekst Okvirne odluke ni ZPSKS-EU ne predviđaju izričito klauzulu zaštite ljudskih prava kao razlog odbijanja predaje, ako se utvrdi da je tražena osoba za predmetno djelo već osuđena i izdržala kaznu, predaju je nužno odbiti pozivom na čl. 1. st. 3. Okvirne odluke, odnosno čl. 3.a ZPSKS-EU-a, prema kojem provedba postupaka na temelju tog zakona „ne utječe ne obvezu poštivanja temeljnih prava i sloboda definiranih Poveljom o temeljnim pravima Europske unije“, pa tako i čl. 50. Povelje. Općenito, ako se postupak predaje temeljem EUN-a vodi za kaznena djela iz kataloga iz čl. 10. ZPSKS-EU-a, potrebno je u svakom slučaju provjeriti bi li odobravanjem predaje došlo do povrede nekog temeljnog prava tražene osobe, što može uključivati i neka prava i situacije navedene u čl. 20. st. 2., ali i neka druga temeljna prava koja nisu navedena u tom stavku.

Druga situacija koju bismo također mogli podvesti pod zajednički nazivnik *ne bis in idem* jest slučaj kad se u Republici Hrvatskoj protiv osobe za kojom je izdan europski uhiđbeni nalog vodi kazneni postupak zbog istog djela zbog kojeg je nalog izdan. Prema čl. 20. st. 2. t. 5. to je obligatoran razlog za odbijanje izvršenja naloga, osim ako su se državni odvjetnik i nadležno tijelo države izdavanja sporazumjeli da postupak vodi pravosuđe tijelo države izdavanja. VSRH se u jednom predmetu upustio u analizu je li riječ o istom ili različitom kaznenom djelu⁴² te je u jednom predmetu ukinuo prvostupanjsko rješenje jer

---

⁴¹ Uzmimo samo kao primjer t. 3., koja se odnosi na tražene osobe koje u trenutku počinjenja kaznenog djela nisu navršile 14 godina života.

⁴² Ako bi riječ bila o drugom kaznenom djelu, odnosno ako hrvatski sud utvrdi da se protiv tražene osobe u Republici Hrvatskoj vodi postupak zbog drugog kaznenog djela ili se tražena osoba nalazi na izdržavanju kazne zatvora, takva situacija nije razlog za odbijanje izvršenja naloga, nego, sukladno čl. 33. ZPSKS-EU-a, sud postupak prekida rješenjem do pravomoćnog okončanja postupka zbog drugog kaznenog djela i kraja izdržavanja eventualno izrečene kazne. Sve do posljednje Novele ZPSKS-EU-a iz listopada 2017. zakon je predviđao da u tom slučaju predaja može biti odgođena dok se protiv tražene osobe u Republici Hrvatskoj ne dovrši kazneni postupak koji se vodi zbog drugoga kaznenog djela ili dok tražena osoba u Republici Hrvatskoj ne izdrži kaznu zatvora na koju je osuđena zbog drugog kaznenog djela. Opisane odredbe razmatrane su u nizu predmeta u kojima su u pravilu žalitelji osporavali odluku prvostupanjskog suda da ne odgodi predaju. U jednom slučaju tražena se osoba u žalbi pozivala na činjenicu da se protiv nje vode prekršajni postupci, no VSRH je odbio takve argumente ističući da se navedena mogućnost odnosi samo na kaznene postupke (Kž-eun 3/14). U drugom slučaju (Kž-eun 29/15) prvostupanjski je sud i pored činjenice da se protiv tražene osobe vode dva kaznena postupka kod Općinskog suda u Novom Zagrebu te činjenice da se tražena osoba nalazi na izdržavanju kazne zatvora u RH prioritarnim smatrao predaju tražene osobe Republici Sloveniji radi izvršenja kazne zbog brzog nastupa zastare izvršenja te kazne u toj državi. VSRH je odbio žalbene navode da je time narušen suverenitet Republike Hrvatske te se složio sa stavom prvostupanjskog suda da je takvo postupanje u duhu načela učinkovite suradnje iz čl. 4. ZPSKS-EU-a. Drugi spomenuti predmet još je jedan dokaz da hrvatski su-

je zauzeo stav da prvostupanjski sud nije s dostatnom sigurnošću utvrdio da se radi o istom djelu.⁴³ Prvostupanjski je sud temeljio svoj zaključak na tome

dovi općenito, a Vrhovni sud možda i najviše, doista polaze od načela uzajamnog povjerenja i priznanja i da zbog učinkovitosti suradnje nerijetko prednost daju zahtjevu strane države čak i nad trenutničnim ostvarenjem *ius puniendi* Republike Hrvatske. No na ovom se mjestu neće-mo upuštati u detaljnije razmatranje navedenih slučajeva jer je opisana zakonska mogućnost odgode predaje posljednjom Novelom ZPSKS-EU-a zamijenjena obvezom donošenja rješenja o prekidu postupka izvršenja europskog uhidbenog naloga te stoga navedeni slučajevi nisu od važnosti za buduću praksu naših sudova jer više nema fakultativnosti. Dakle nakon prekida postupka izvršenja postupak će se nastaviti tek kada se postupak zbog drugog kaznenog djela pravomoćno okonča i osoba izdrži kaznu zatvora koja će joj biti eventualno izrečena, kada istekne kazna zatvora koju je izdržavala, odnosno kada joj se odobri uvjetni otpust. Kada sud utvrdi postojanje razloga za prekid izvršenja europskog uhidbenog naloga, o tome će obavijestiti državu izdavanja europskog uhidbenog naloga, koja može zatražiti privremenu predaju tražene osobe. Pri donošenju odluke o privremenoj predaji sud će voditi računa o tome da privremena predaja neće ometati vođenje kaznenog postupka pred domaćim sudom te će u rješenju kojim se odobrava privremena predaja naznačiti datum do kojeg tražena osoba mora biti vraćena u Republiku Hrvatsku.

Dosadašnji čl. 33. ZPSKS-EU-a (prije posljednje Novele) bio je identičan čl. 24. Okvirne odluke. Kao što je navedeno, umjesto fakultativnosti, tj. ostavljanja mogućnosti sudovima da izaberu između predaje tražene osobe državi izdavanja ili odgode predaje radi završetka drugog kaznenog postupka u RH i izvršenja izrečene kazne, ZPSKS-EU sada ukida mogućnost predaje i nalaže obvezni prekid postupka izvršenja. Držimo da će navedena izmjena doprinijeti ujednačavanju sudske prakse. No time nisu zanemarena učinkovitost suradnje niti su spriječene situacije da tražena osoba bude predana tijelima države izdavanja i prije dovršetka postupka u RH i izdavanja kazne. Naime i dalje je zadržan institut privremene predaje, koji omogućuje ostvarenje interesa učinkovite suradnje, budući da je nadležni sud koji donese sada obligatorno rješenje o prekidu postupka predaje dužan obavijestiti državu izdavanja EUN-a, koja može zatražiti privremenu predaju. Jasno je da će hrvatski sudovi pristati na privremenu predaju samo ako utvrde da privremena predaja neće ometati vođenje kaznenog postupka pred domaćim sudom te će u rješenju kojim se odobrava privremena predaja naznačiti datum do kojeg tražena osoba mora biti vraćena u Republiku Hrvatsku. Stoga opisana izmjena čl. 33. svakako doprinosi jasnoći, te ujednačavanju sudske prakse, obveznošću donošenja rješenje o prekidu naglašava interes Republike Hrvatske za dovršetkom kaznenih postupaka koje je započela, no ostavlja i mogućnost dogovaranja privremene predaje pod uvjetima i u roku koji je prihvatljiv za naša tijela kaznenog progona. Druga pozitivna izmjena čl. 33. odnosi se na preciznije uređenje pitanja istražnog zatvora. Umjesto dosadašnjeg neodređenog trajanja prema novom uređenju vrijeme oduzimanja slobode u državi izdavanja uračunat će se u kaznu koja će traženoj osobi biti izrečena u domaćem postupku, odnosno u kaznu zatvora koju je izdržavala u Republici Hrvatskoj prije njezine predaje državi izdavanja. Ako je to vrijeme uračunano u kaznu izrečenu u državi izdavanja naloga, ono neće biti uračunano u izrečenu kaznu u Republici Hrvatskoj, odnosno u vrijeme izdržavanja kazne u Republici Hrvatskoj za čijeg je trajanja privremena predaja odobrena. S obzirom na sve navedeno, opisana izmjena s jedne strane doprinosi pravnoj sigurnosti i ujednačavanju prakse, bolje zaštićuje i naglašava interes kaznenog progona u pravosudnom sustavu RH, a istovremeno u pogledu trajanja istražnog zatvora bolje štiti pravo tražene osobe na slobodu.

⁴³ Kž-eun 17/15 od 28. travnja 2015.

što je riječ o istom djelu u prvom redu na vremenskoj dimenziji. No Vrhovni sud opravdano upozorava da to nije jedina pretpostavka za utvrđenje radi li se o istom djelu, odnosno to znači da se vremensko razdoblje ne mora nužno u potpunosti podudarati da bi se radilo o istom djelu, jer i djelomično preklapanje može biti dovoljno, dakako, ispune li se i ostale pretpostavke za ocjenu da se radi o istom djelu. „Prilikom utvrđivanja radi li se o istom djelu (idem), treba razmotriti proizlaze li oba djela iz istih činjenica ili činjenica koje su u biti iste. Dakle, sud je dužan usredotočiti se na one činjenice koje predstavljaju skup konkretnih činjeničnih okolnosti koje uključuju istog okrivljenika i koje su nerazdvojno povezane u vremenu i prostoru, a čije postojanje treba dokazati kako bi se osigurala osuđujuća presuda ili pokrenuo kazneni postupak. U tom kontekstu vremenski okvir tek je jedan od elemenata koji treba imati u vidu, ali procjenjujući njegov značaj na način da se razmatra u svjetlu radnji kojima se određena osoba tereti, uzimajući u obzir i narav tih radnji, odnosno suštinu inkriminirane aktivnosti.“ I na ovom mjestu svakako valja upozoriti na nužnost pažljivog proučavanja prakse Europskog suda, pa tako i na presudu tog suda (Veliko vijeće), koji je je u svojoj odluci od 16. 11. 2010. u predmetu Mantello (C-261/09) zauzeo stav da se izraz “ista kaznena djela” iz članka 3. stavka 2. Okvirne odluke ne tumači ni prema zakonu države članice izdavanja, niti prema zakonu države izvršiteljice, nego prema autonomnom tumačenju, koje se temelji na pravu Europske unije, tj. da je riječ o autonomnom konceptu prava EU-a.⁴⁴

4. ZAŠTITA TEMELJNIH LJUDSKIH PRAVA TRAŽENE OSOBE I PRAVIČNOST POSTUPKA

Jedan od najvećih problema u sadržaju Okvirne odluke o EUN-u jest to što njezin tekst, osim u Preambuli, ne predviđa izričitu klauzulu zaštite ljudskih prava, prema kojoj bi se izvršenje EUN-a moglo odbiti iz razloga povrede temeljnih prava. Razlog tome neki autori pronalaze, osim u posljedici prihvaćanja načela uzajamnog priznanja, i u posljedici trenutačno prihvaćenog

---

⁴⁴ „Nužnost tumačenja koncepata korištenih u Okvirnoj odluci opravdana je različitosti pravnih sustava država članica, koja zahtijeva primjerice da se osnove za odbijanje i jamstva koja treba pružiti država izdavanja u nekim slučajevima trebaju smatrati autonomnim konceptima prava EU-a, s rezultatom da nacionalno pravo ne može pridati takvim terminima drugo značenje, nego samo ono koje proizlazi iz uniformne interpretacije sukladno praksi Europskog suda.“ Niemesch, M. (2015), *Aspects of CJEU Case Law regarding the European Arrest Warrant (EAW)*, Law Annals Titu Maiorescu U., str. 191. Tako i Ivičević Karas, koja ističe da bi prepuštanje nacionalnim pravosudnim tijelima da tumače koncept „istih radnji“ sukladno nacionalnim zakonodavstvima zbog velikih razlika između kaznenih prava država članica praktički onemogućilo transnacionalne učinke *ne bis in idem*. Ivičević Karas, E., *op. cit.* (bilj. 35), str. 291.

koncepta „podjele poslova“ u pitanjima koja se tiču temeljnih prava u okviru EU-a, prema kojem zakonodavac EU-a samo treba izostaviti, ali ne i spriječiti povrede temeljnih prava putem donošenja propisa, i stoga se odriče ustanovljavanja takvih jamstava temeljnih prava. *Schalmosser* tako upozorava da su posljedice različiti rizici za okrivljenu osobu, čija temeljna prava mogu biti povrijeđena tijekom takva postupanja uslijed navedene međunarodne „podjele posla“. Rizik se u ovom pogledu definira kao „*substantial likelihood*“ da će zadiranje u temeljna ljudska prava dovesti do povrede ili pogoršavanja povrede koja se već dogodila.⁴⁵

Budući da Preambula nema obvezujući učinak, važna je odredba čl. 1. st. 3. Okvirne odluke, prema kojoj „ova Okvirna odluka ne mijenja obvezu po-

---

⁴⁵ Schallmoser, N., M. (2014), *The European Arrest Warrant and Fundamental: Risks of Violation of Fundamental Rights through the EU Framework Decision in Light of the ECHR*, 22 Eur. J. Crime Crim. L. & Crim. Just. str. 135-162. Kao najvažnije rizike koji proizlaze iz primjene EUN-a Schalmosser navodi: 1) rizik povrede temeljnih prava može rezultirati iz izricanja ili čak izvršavanja kazne uslijed djelovanja koje je zaštićeno temeljnim pravima kao što je čl. 8 EKLJP-a (čl. 7., 10. Povelje). Npr. ako država izdavanja primjerice izda EUN u vezi s odredbom Kaznenog zakona te zemlje koja je protivna slobodi izražavanja, država izvršenja bila bi sama odgovorna za povredu tog prava ako bi izvršila nalog. Iz perspektive temeljnih prava takav bi zahtjev stoga trebalo odbiti; 2) rizik povrede može proizlaziti iz zapriječene kazne koja nije u skladu s temeljnim pravima i osobito čl. 3. EKLJP-a (čl. 4. Povelje); 3) predaja osobe prema EUN-u može doći u sukob s načelom razmjernosti, odnosno biti nerazmjerna težini kaznenog djela zbog kojeg se traži predaja. Svaka predaja predstavlja zadiranje u čl. 8. EKLJP-a (čl. 7. Povelje) u njegovoj komponenti zaštite privatnog života osobe, neovisno o postojanju obiteljskih veza s vlastitom zemljom. Posljedično, svaka namjeravana predaja zahtijeva preliminarnu procjenu razmjernosti u svjetlu čl. 8 st. 2. EKLJP-a. Ta procjena važe različite uključene interese, uključujući državni interes za prekograničnim progonom, kao i intenzitet tereta koji to predstavlja za osobu koja se traži. Ako je rezultat tog preispitivanja zaključak da je nepravdo koje to kazneno djelo nosi sa sobom tako minorno da je državni interes („demokratsko društvo“ u smislu čl. 8. st. 2. EKLJP-a) za kaznenim progonom („public safety“) manji od interesa osobe o kojoj je riječ da ne bude predana, tada bi predaja bila nedopustiva; 4) rizik za temeljna prava može proizlaziti i iz nepostojanja (ili manjkavih) primjenjivih proceduralnih prava, kao što je to navedeno u čl. 5. i 6. EKLJP-a (osobito čl. 47. Povelje). Taj manjak postupovnih prava može proizlaziti ili iz postupovnih deficita u kaznenom postupku koji se vodi u državi izdavanja ili u postupku predaje u državi izvršenja. Za ovaj potonji treba imati u vidu dva glavna elementa: 1) iz namjeravanog pravosudnog karaktera novog sustava predaje u okviru EU-a svako lišenje slobode do kojeg dolazi temeljem europskog uhiđbenog naloga, prema mišljenju autorice, treba biti kvalificirano kao oblik istražnog zatvora radi osiguravanja suđenja u smislu čl. 5. st. 1. t. c (ne „f) Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava. Posljedično, svaka uhićena osoba mora uživati prava iz čl. 5. st. 2.-4. Konvencije. Štoviše, postupak predaje u državi izvršenja treba smatrati integralnim dijelom kaznenog postupka protiv te osobe u njegovoj cijelosti. Za iscrpan prikaz navedenih teza v. izvrsnu disertaciju citirane autorice: *Europaischer Haftbefehl und Grundrechte. Risiken der Verletzung von Grundrechten durch den EU-Rahmenbeschluss im Lichte der EMRK* (Manz'sche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Vienna, 2012).

štovanja temeljnih prava i temeljnih pravnih načela sadržanih u čl. 6. Ugovora o Europskoj uniji“. Prilikom implementacije Okvirne odluke države članice postupale su različito. Prema izvješću Europske komisije neke države članice, propisujući razloge za odbijanje izvršenja europskog uhidbenog naloga, izašle su izvan okvira predviđenih Okvirnom odlukom i predvidjele su kao razloge za odbijanje izvršenja europskog uhidbenog naloga razloge koji nisu izričito navedeni u Okvirnoj odluci – dvije trećine država članica kao razloge za odbijanje izvršenja europskog uhidbenog naloga predvidjelo je kršenje ljudskih prava, odnosno postojanje diskriminacije (tzv. antidiskriminacijska klauzula).⁴⁶

Manjkavosti sustava primjene EUN-a u zaštiti ljudskih prava nailaze na brojne kritike, pa neki autori tako navode da sustav EUN-a znatno potkopava ili potpuno ukida neke od ključnih zaštitnih mehanizama koji su se razvili u običajnom međunarodnom pravu; neki autori upozoravaju da je donošenje Okvirne odluke o EUN-u bilo žurno, normativno „lomljenje preko koljena“ kao reakcija na egzistencijalnu prijetnju terorizma, te da je stoga „bilo gotovo neizbježno da se pokaže problematičnim sa stajališta ljudskih prava“.⁴⁷

Držimo da je unatoč sadržaju čl. 1. st. 3. Okvirne odluke minimum koji je bilo nužno ispuniti u Okvirnoj odluci o EUN-u bilo propisivanje samostalnog obligatornog razloga za odbijanje izvršenja EUN-a zbog povrede ljudskih prava.⁴⁸ EU ne bi sam smio izbjegavati izričito propisivanje zaštitnih klauzula i prebacivati navedenu problematiku na nacionalne pravne sustave, neovisno o nastojanjima za povećanjem učinkovitosti. Odgovornost EU-a proizlazi iz vezanosti Europske unije obvezom poštivanja temeljnih ljudskih prava – u prvom redu iz Povelje o temeljnim pravim Europske unije.

Za razliku od niza drugih implementacijskih zakona u državama članicama naš ZPSKS-EU nije opasnost od povrede temeljnih prava tražene osobe (okrivljenika u državi izdavanja naloga) propisao kao razlog za odbijanje izvršenja niti je donedavno uopće upućivao na opću obvezu poštivanja ljudskih prava prilikom primjene EUN-a. No Novelom ZPSKS-EU-a iz listopada 2017. unesen je novi čl. 3.a, koji izričito nosi naziv „Načelo poštivanja temeljnih prava“ i izričito predviđa, pored načela razmjernosti,⁴⁹ i obvezu poštivanja

---

⁴⁶ Čule, J., Hržina, D., *op. cit.* (bilj. 4), str. 723.

⁴⁷ O'Shea, L., Robinson, J. (2011), Sleepwalking into dangerous legal territory failure of the european arrest warrant framework from human rights perspective. *Alternative Law Journal* 36(3), str. 148.

⁴⁸ O važnosti tog razloga u dokumentima koji uređuju instrumente uzajamnog priznanja, osobito imajući u vidu promjene u pristupu izdavanju i izvršenju EUN-a do kojih dolazi protekom vremena, v. Christou, T. A., Weis, K. (2010), The European arrest warrant and fundamental rights: An opportunity for clarity. *New Journal of European Criminal Law* 1(1), 31-43.

⁴⁹ „Nadležna tijela Republike Hrvatske izdaju naloge i odluke iz članka 1. ovog Zakona razmjerno naravi potrebe u svakom pojedinom slučaju.“ Vrlo je važno da je izdavanje naloga

temeljnih prava: „Provedba postupaka na temelju ovog Zakona ne utječe ne obvezu poštivanja temeljnih prava i sloboda definiranih Poveljom o temeljnim pravima Europske unije.“

Analizirajući praksu VSRH, nailazimo na niz odluka u kojima se odlučivalo o žalbenim navodima tražene osobe u kojima se tvrdilo da predaju treba odbiti jer tražena osoba u državi izdavanja naloga neće imati pravičan postupak. Ponekad je bilo riječi samo o navodima koji nisu bili potkrijepljeni nikakvim dokazima niti potanje objašnjeni (v. rješenje br. Kž-eun 10/14-4, Kž-eun 17/14-4), ili se argumentacija svodila na to da tražena osoba nije počinila djelo za koje se tereti pa zato neće imati pravičan postupak (Kž-eun 17/14-4), ili „da tražena osoba neće imati pravično suđenje u Republici Sloveniji jer kod moguće osude slovenski sud neće uzeti kao olakotne okolnosti činjenice da je tražena osoba dragovoljac Domovinskog rata i da boluje od PTSP-a“ (Kž-eun 4/14-4), ili je bila riječ o „paušalnom pozivanju na određene novinske članke iz slovenskog tiska“ (Kž-eun 3/14-4), ili navodima da nepravичnost proizlazi iz činjenice da su „osuđujuće odluke suda (...) rezultat grubog kršenja najelementarnijih prava okrivljenika zajamčenih u kaznenim postupcima... vođenih *in absentia*“, nakon čega slijedi opširna analiza „općih osobina talijanskog suđenja u odsutnosti“.

Spomenute je navode VSRH odbio koristeći u više navrata objašnjenje da žalitelj ne samo što nije pružio dokaze koji bi osnovano upozoravali na okolnost da bi na suđenju u državi izdavanja naloga došlo do očiglednog kršenja načela pravičnog suđenja nego to nije učinjeno ni vjerojatnim. Nakon toga u gotovo svim slučajevima gdje se žalitelj pozivao na nepravīčnost VSRH se

---

izrijekom vezano uz načelo razmjernosti u ZPSKS-EU-u, budući da su gotovo sva istraživanja pokazala da je jedan od glavnih problema u sustavu EUN-a upravo nepridržavanje načela razmjernosti, i to u mjeri da se već od 2005. ono redovito problematizira u dokumentima Vijeća. Opći je zaključak da je izdavanje EUN-a i zbog „trivijalnih“ djela jedan od ključnih problema u sustavu EUN-a (Final report on the fourth round of mutual evaluations - The practical application of the European Arrest Warrant and corresponding surrender procedures between Member States, Doc. no 8302/4/09 CRIMORG 55 COPEN 68 EJN 24 EUROJUST 20,28 May 2009, 15.) U izvještaju Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o implementaciji Okvirne odluke o EUN-u od 11. travnja 2011. čak se govori o „sustavnom izdavanju EUN-a i za manorna kaznena djela, što podriiva povjerenje u sustav predaje“. Stoga je u Priručnik o izdavanju EUN-a (Handbook on how to issue a European Arrest Warrant), kao dokument namijenjen praktičarima koji sadrži konkretne, ali neobvezujuće upute, uneseno poglavlje o razmjernosti u kojem se preporučuje primjena tog načela prije izdavanja naloga. No Weis opravdano upozorava da je korist od navedenog priručnika vrlo mala jer njegov neobvezujući karakter „gubi bitku“ u srazu s jednim vrlo važnim načelom kaznenog procesnog prava kojim je vezana većina tužitelja u EU-u, načelom legaliteta kaznenog progona, prema kojem je u slučaju ispunjenja zakonskih uvjeta progon obveza i u kojem je slučaju posljedica toga i izdavanje EUN-a. Weis, K. (2011), The European arrest warrant a victim of its own success. *New Journal of European Criminal Law* 2(2), 124-132.

poziva na presudu Europskog suda za ljudska prava Ahorugeze protiv Švedske⁵⁰ (odlomak 113.), gdje je taj sud naveo da izručenje može biti odbijeno ako traženoj osobi u zemlji izdavanja naloga prijeto očita uskrata pravičnog suđenja, pri čemu takva očita uskrata prelazi obične nepravilnosti te se mora raditi o teškoj povredi, koja dovodi do kršenja načela pravičnog suđenja. U nekim rješenjima VSRH dodaje i da se utvrđivanje radi li se očitom uskrati procjenjuje prema strogom testu i žalitelj mora predložiti dokaze koji će utemeljeno dati razloge za vjerovanje da će doći do očite uskrate pravičnog suđenja (ista presuda, odlomak 116.).

Važno je spomenuti predmet KŽ-eun 39/15-5, gdje je VSRH ispravno utvrdio da je prvostupanjski sud povrijedio pravo na pravično suđenje jer je proputio traženoj osobi F. E. H. van E. dostaviti prijevod rješenja o odobravanju predaje na nizozemski, jezik koji tražena osoba razumije.⁵¹

Iako je iz navedenog vidljivo da žalbeni navodi u kojima se upozoravalo na nepravilnost u većini situacija ili nisu uopće bili obrazloženi ili ti argumenti očito nisu imali težinu, nužno je ponovno upozoriti na potrebu da hrvatski sudovi budu bolje upoznati s praksom Europskom suda, koji je do sredine listopada 2017. donio ukupno 22 odluke koje se odnose na tumačenje Okvirne odluke o europskom uhidbenom nalogu, pri čemu je riječ i o više odluka koje se bave pitanjem pravičnosti postupanja i zaštite temeljnih prava. *Weyembergh* tako u grupu odluka tog suda koje se bave pitanjem opsega kontrole nadležnih tijela države izvršenja i koje su povezane uz zaštitu ljudskih prava ubraja sljedeće odluke: 1) Mantello, C-261/09, od 16. 11. 2010.; 2) Radu, C-396/11, od 29. 1. 2013.; 3) Melloni, C-399/11, od 26. 2. 2013.; 4) Jeremy F, C-168/13 PPU, od 30. 5. 2013.; 5) Aranyosi i Căldăraru, C-404/15 i C-659/15 PPU, od 5. 4. 2016.; 6) Dworzecki, C-108/16 PPU od 24. 5. 2016.; 7) Bob - Dogi, C-241/15 od 1. 6. 2016.; 8) Zdiazsek, C-271/17 PPU od 10. 8. 2017. te 9) Tupikas C-270/17 PPU od 10. 8. 2017.⁵² Od navedenih odluka postojanje razloga za odbijanje naloga zbog povrede ili rizika povrede temeljnih ljudskih prava razmatralo se u prvom redu u odlukama Radu te Aranyosi i Căldăraru. Razvoj judikature Europskog suda o europskom uhidbenom nalogu iznimno je zanimljiv i taj je sud evoluirao u svojim stajalištima u pravcu veće zaštite temeljnih prava tražene osobe.⁵³

---

⁵⁰ Ahorugeze v. Sweden, Application No. 37075/09.

⁵¹ Svoju je odluku Vrhovni sud utemeljio na članku 24. st. 1. i 2. ZPSKS-EU-a, zatim na čl. 8. st. 5. ZKP/08, članku 6. stavku 3.a Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda te, naposljetku, na odredbama Direktive 2010/64/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2010. o pravu na tumačenje i prevođenje u kaznenim postupcima (Službeni list Europske unije, L 280/1 od 26. 10. 2010.).

⁵² Weyembergh, A., „The EAW and the Court of Justice of the EU: experiences to date and perspectives post-2017“, izlaganje na konferenciji Annual Conference on EU Criminal Justice 2017, Trier, 23.-24. listopada 2017.

⁵³ I Herlin-Karnell, govoreći o konstitucionalizaciji kaznenog prava EU-a, navodi da je fenomen kaznenog prava Europske unije oblikovan u posljednjem desetljeću „starting with the

Weyembergh tako navedenu evoluciju dijeli u tri stadija: 1) nezainteresiranost za pitanja ljudskih prava i jasno usredotočenje na učinkovitost/borbu protiv kriminala i nekažnjivosti, praćenu visokim stupnjem uzajamnog povjerenja (v. uglavnom predmete Mantello i Radu (+ Melloni?), 2) potraga za ravnojesešjem između učinkovitosti i ljudskih prava (v. predmete Jeremy F. (+ Lanigan) te 3) pomicanje težišta prema zaštiti ljudskih prava (v. predmete Aranyosi i Čaldāraru, Dworzecki, Bob Dogi, Zdziaszek i Tupikas). Nažalost, zbog ogranićenja opsega rada, nismo u mogućnosti pored analize odluka VSRH više se posvetiti odlukama Europskog suda, no navedena je tema svakako iznimno važna i svi će nacionalni sudovi morati itekako voditi računa o navedenim odlukama Europskog suda.

Iznimno važno pitanje, koje je bilo i predmetom razmatranja Europskog suda, jest odbijanje predaje u situacijama kada postoji opasnost od torture ili nečovječnog postupanja u državi izdavanja naloga. U predmetu Kž-eun 9/16-4 prvostupanjski je sud donio odluku o predaji tražene osobe Republici Poljskoj zbog kaznenih djela povezanih s trgovinom i posjedovanjem opojnih droga. Tražena je osoba u žalbi, među ostalim, navela i da bi u slučaju izrućenja Republici Poljskoj bila izložena torturi tijekom izdržavanja kazne. VSRH je takve navode ocijenio neosnovanima, budući da za takvu tvrdnju žalitelj nije ponudio nikakve argumente ni dokaze. VSRH je dodao da je „Republika Poljska, kao i Republika Hrvatska, država članica Europske unije, koje su prije pristupanja Europskoj uniji svoja kaznena zakonodavstva prilagodile najvišim standardima zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda, uključujući i zabranu torture i drugih nečovječnih postupanja, zbog čega među državama članicama Europske unije vlada načelo povjerenja i solidarnosti te efikasne pravne pomoći u kaznenim stvarima, a da optuženik nije dao nikakav argument svojoj tezi da će u slučaju izvršenja biti podvrgnut torturi ili drugim oblicima nehumanog ili ponižavajućeg postupanja.“ U praksi Europskog suda slično pitanje bilo je predmetom odlučivanja u spojenim predmetima C-404/15 i C-659/15 PPU *Aranyosi i Čaldāraru*, o kojima je Europski sud odlučio 5. travnja 2016. i u kojima se razmatralo pitanje treba li odbiti predaju tražene osobe ako postoji razlog za strah da će tražena osoba biti izložena nehumanim uvjetima u zatvoru države izdavanja naloga, dakle preispitivanje granica načela uzajamnog

---

anti-terrorist measures adopted in the wake of 9/11, and travelling into the hard core EU constitutional law landscape.“ Herlin-Karnell, E. (2013), *European Criminal Law as an Exercise in EU Experimental Constitutional Law*, 20 Maastricht J. Eur. & Comp. L. str. 442-464. Slično zaključuje i Di Chiara, koji navodi da je na djelu jaćanje i harmonizacija prava okrivljenika/ tražene osobe u europskim zakonodavstvima. Di Chiara, G., *The Protection of the Right of Freedom on the European Union Level: The European Arrest Warrant and Non-custodial Pre Trial Measures. The Guideline of the Principle of Proportionality: An Interpretive Perspective*, u: Ruggieri, S. (ur.), *Transnational Inquiries and the Protection of Fundamental Rights in Criminal Proceedings*, Springer, 2013, str. 251.

povjerenja.⁵⁴ Budući da navedena situacija nije izričito predviđena kao razlog odbijanja izvršenja naloga te budući da, kako je već istaknuto, tekst Okvirne odluke o EUN-u (osim u preambuli) ne predviđa izričitu klauzulu zaštite ljudskih prava prema kojoj bi se predaja mogla odbiti, primjenjiva je jedino odredba čl. 1. st. 3. Okvirne odluke, prema kojoj „ova Okvirna odluka ne mijenja obvezu poštovanja temeljnih prava i temeljnih pravnih načela sadržanih u čl. 6. Ugovora o Europskoj uniji.“ Veliko je vijeće u tom slučaju zauzelo stav da stavke 3. i 5. članka 1. i članak 6. stavak 1. Okvirne odluke treba tumačiti na način da u slučaju postojanja objektivnih, vjerodostojnih, preciznih i odgovarajuće aktualiziranih elemenata o postojanju sustavnih i općenitih nedostataka ili nedostataka koji dotiču određene skupine osoba ili pak određene centre za oduzimanje slobode u državi članici izdavateljici pravosudno tijelo izvršenja mora na konkretan i precizan način ispitati postoje li u slučaju predaje navedenoj državi članici ozbiljni i utvrđeni razlozi za vjerovanje da će osoba na koju se odnosi europski uhidbeni nalog u svrhe izvršenja kaznenog progona ili izvršenja kazne oduzimanja slobode zbog uvjeta oduzimanja njezine slobode biti izložena stvarnoj opasnosti od podvrgavanja neljudskom i ponižavajućem postupanju u smislu članka 4. Povelje. U tu svrhu ono od pravosudnog tijela koje je izdalo nalog mora zahtijevati dostavu dopunskih informacija, koje, nakon što je po potrebi zatražilo pomoć središnjeg tijela ili jednog od središnjih tijela države članice izdavanja u smislu članka 7. Okvirne odluke, mora dostaviti te informacije u roku određenom tim zahtjevom. Europski je sud dodao da pravosudno tijelo izvršenja mora odgoditi svoju odluku o predaji dotične osobe dok ne dobije dopunske informacije koje mu omogućavaju da otkloni postojanje takve opasnosti. Ako postojanje te opasnosti ne može biti otklonjeno u razumnom roku, to tijelo mora odlučiti treba li obustaviti postupak predaje. Dakle Europski je sud kazao da je teret provjere tih okolnosti na pravosudnom tijelu države izvršenja, no samo ako postoje objektivni, vjerodostojni, precizni i odgovarajuće aktualizirani elementi o postojanju sustavnih i općenitih nedostataka ili nedostataka koji dotiču određene skupine osoba ili pak određene centre za oduzimanje slobode u državi članici izdavateljici. Kad se to primjenjuje na opisanu odluku VSRH, mora se istaknuti kako podnositelj žalbe nije ni na koji način potkrijepio svoje tvrdnje. Stoga je jedino što se moglo provjeriti postoje li u Poljskoj sustavni nedostaci u zatvorskom sustavu ili nedostaci koji dotiču određene kategorije osoba, pri čemu bi valjalo konzultirati aktualna izvješća Europskog odbora za sprječavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT)⁵⁵ ili druge službene dokumente koji se

---

⁵⁴ Više o tom predmetu v. Bang Fuglsang Madsen Sorensen, H. (2016) Mutual Trust - Blind Trust or General Trust with Exceptions: The CJEU Hears Key Cases on the European Arrest Warrant, 2016, Pecs Journal of International and European Law - 2016/I, str. 56-62.

⁵⁵ European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment.

bave ocjenom navedenih uvjeta. Iako su navedeni odgovori koje je Europski sud u opisanom slučaju dao korisni, oni nipošto nisu u potpunosti razjasnili situaciju te su brojna pitanja ostavljena otvorenima, no najvažnije je da je Europski sud zauzeo stav da načelo uzajamnog povjerenja nije bezuvjetno, čime je napravljen veliki odmak od stavova iz ranijeg stadija (v. Melloni) i otvoren put boljoj zaštiti prava tražene osobe.⁵⁶

V. ZAKLJUČAK

Analizom prakse Vrhovnog suda dolazi se do zaključka da taj sud u svojim odlukama pokazuje vrlo visok stupanj povjerenja u pravosudne sustave država izdavanja naloga. Navedeni je pristup u skladu s judikaturom ustavnog suda RH, koji je naveo da se Okvirna odluka o EUN-u „mora primjenjivati u domaćem pravu na način koji pridonosi ostvarenju načela uzajamnog priznanja sudskih odluka država članica i tako izgrađuje prekogranični zajednički kaznenopravni prostor primjene nacionalnih kaznenih prava i nacionalne sudbenosti kaznenih sudova država članica EU“.⁵⁷ Prihvaćanje stranog kaznenopravnog sustava znači visok stupanj povjerenja u standarde ustavnopravnog poretka strane države, bez obzira na stvarne razlike koje postoje među kaznenopravnim sustavima država članica EU-a i koje proizlaze iz razlika u njihovim društveno-političkim sustavima, pravnoj tradiciji i kulturi.⁵⁸ Sve to pridonosi većoj učinkovitosti pravosudne suradnje u Europskoj uniji (koja proizlazi iz opće obveze lojalnosti iz čl. 4. st. 3 Ugovora o Europskoj uniji),⁵⁹ jačanju uzajamnog povjerenja, koje je preduvjet stvaranja jedinstvenog kaznenopravnog prostora u okviru Unije. Vrhovni se sud prilikom odbijanja izvršenja naloga doista ograničava samo na one situacije kada je jasno da nisu ispunjeni temeljni uvjeti iz Okvirne odluke i ZPSKS-EU-u. Ostaje da se vidi hoće li Vrhovni sud ostati na toj liniji i ako u vremenima koja dolaze u Europskoj uniji dođe (i kao posljedica političkih događanja) do općeg slabljenja povjerenja u pravosudne sustave drugih država članica, budući da je jasno da se i pravosudni sustavi pojedinih

---

⁵⁶ Bovend'Eerd, K. (2016), The Joined Cases Aranyosi and Căldăraru: A New Limit to the Mutual Trust Presumption in the Area of Freedom, Security, and Justice?. *Utrecht Journal of International and European Law* 32(83), str. 120–121.

⁵⁷ U-III-351/2014 od 24. siječnja 2014.

⁵⁸ Krapac, D., *op. cit.* (bilj. 11), str. 985.

⁵⁹ Herlin-Karnell, E. (2014), Effectiveness and constitutional limits in european criminal law. *New Journal of European Criminal Law* 5(3), 269. Prema navedenoj općoj obvezi lojalnosti, uz puno uzajamno poštovanje, Unija i države članice međusobno pomažu pri obavljanju zadaća koje proizlaze iz Ugovora. Države članice poduzimaju sve odgovarajuće mjere, opće ili posebne, kako bi osigurale ispunjavanje obveza koje proizlaze iz Ugovora ili akata institucija Unije te se suzdržavaju od svake mjere koja bi mogla ugroziti postizanje ciljeva Unije.

država članica podosta razlikuju te posljedično različito tumače, implementiraju i primjenjuju i Okvirnu ulogu o europskom uhidbenom nalogu.

Za razliku od Europskog suda, koji je u svojim odlukama o EUN-u u prvom stadiju nedvojbeno favorizirao učinkovitost, da bi u posljednje vrijeme počeo mnogo više važnosti pridavati zaštiti temeljnih ljudskih prava, razvoj prakse Vrhovnog suda RH zasad pokazuje manje promjena u zauzetim stajalištima;⁶⁰ VSRH se drži svojih najvažnijih stavova, kao što je to odgovor na pitanje što sve obuhvaća pojam dvostruke kažnjivosti. No stav prema kojem je ne samo zastara nego i pravilo *ne bis in idem* obuhvaćeno pojmom dvostruke kažnjivosti, odnosno stav prema kojem je za djela iz kataloga iz čl. 10 ZPSKS-EU-a isključena i provjera *ne bis in idem* pogrešan je budući da je *ne bis in idem* temeljno ljudsko pravo svakog građanina Europske unije temeljem čl. 50. Povelje o temeljnim pravima EU-a. Stoga je, neovisno o tome što ni tekst Okvirne odluke ni ZPSKS-EU ne predviđaju izričito klauzulu zaštite ljudskih prava kao razlog odbijanja predaje, ako se utvrdi da je tražena osoba za predmetno djelo već osuđena i izdržala kaznu, predaju nužno odbiti pozivom na čl. 1. st. 3. Okvirne odluke, odnosno čl. 3.a ZPSKS-EU-a, prema kojem provedba postupaka na temelju tog zakona „ne utječe ne obvezu poštivanja temeljnih prava i sloboda definiranih Poveljom o temeljnim pravima Europske unije“, pa tako i čl. 50. Povelje.

Unatoč navedenim prednostima prihvaćanja načela uzajamnog povjerenja i priznanja kao „kamena temeljca“ pravosudne suradnje u Europskoj uniji postoje granice primjene navedenih načela, što znači da je, ako se postupak predaje temeljem EUN-a vodi za kaznena djela iz kataloga iz čl. 10. ZPSKS-EU-a, potrebno u svakom slučaju provjeriti bi li odobravanjem predaje došlo do povrede nekog temeljnog prava tražene osobe, što može uključivati i neka prava i situacije navedene u čl. 20. st. 2, ali i neka druga temeljna prava koja nisu navedena u tom stavku. To je u skladu i s najnovijom, prethodno opisanom, praksom Europskog suda o zaštiti temeljnih prava tražene osobe. Nadalje, neovisno o tome je li riječ o postupku predaje za djela iz kataloga ili druga djela, unatoč tome što se temeljem načela uzajamnog povjerenja i priznanja povjerenje u pravosudne sustave drugih država članica presumira, u nekim situacijama, u kojima postoje jasne naznake nekih manjkavosti u odnosu na određenu državu ili u odnosu na konkretan predmet ili osobu, a s ciljem zaštite prava tražene osobe i zaštite interesa Republike Hrvatske, valjalo bi postupanje hrvatskih sudova temeljiti i na stavu da povjerenje treba i zaslužiti te sukladno tome i postupati.

---

⁶⁰ To je u neku ruku i razumljivo kad se ima u vidu vremenski raspon i činjenica da se navedeni „treći stadij“ djelovanja Europskog suda o pitanju EUN-a praktično poklapa s početkom primjene EUN-a u RH..

LITERATURA

1. Bang Fuglsang Madsen Sorensen, H. (2016), Mutual Trust – Blind Trust or General Trust with Exceptions: The CJEU Hears Key Cases on the European Arrest Warrant, 2016, *Pecs Journal of International and European Law - 2016/I*, str. 56-62.
2. Blackstock, J. (2010), The European Arrest Warrant - Briefing and Suggested Amendments, 1 *New J. Eur. Crim. L.* str. 16-30.
3. Bovend'Eerd, K. (2016), The Joined Cases Aranyosi and Căldăraru: A New Limit to the Mutual Trust Presumption in the Area of Freedom, Security, and Justice? *Utrecht Journal of International and European La.* 32(83), str.112–121.
4. Burić, Z. (2007), Europski uhidbeni nalog, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu (Zagreb)*, vol 14, br. 1, str. 217-266.
5. Burić, Z. (2010), Načelo ne bis in idem u europskom kaznenom pravu - pravni izvori i sudska praksa Europskog suda, *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu*, 60, (3-4) str. 819-859.
6. Christou, T. A., Weis, K. (2010), The European arrest warrant and fundamental rights: An opportunity for clarity. *New Journal of European Criminal Law* 1(1), 31-43.
7. Čule, J., Hržina, D. (2013), Primjena europskog uhidbenog naloga u Republici Hrvatskoj – očekivanja i stvarnost, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu (Zagreb)*, vol. 20, br. 2, str. 715-750.
8. Di Chiara, G. (2013), The Protection of the Right of Freedom on the European Union Level: The European Arrest Warrant and Non-custodial Pre Trial Measures. The Guideline of the Principle of Proportionality: An Interpretive Perspective, u: Ruggieri, S. (ur.), *Transnational Inquiries and the Protection of Fundamental Rights in Criminal Proceedings*, Springer, str. 241-252.
9. Đurđević, Z. (2007), Europski sud pravde i legitimitet europskog uhidbenog naloga, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, vol. 14, br. 2, str. 1021-1027.
10. Filipović, H. (2012), Implementacija europskog uhidbenog naloga u pravni poredak RH, *Policija i sigurnost (Zagreb)*, godina 21, br. 1, str. 188-203.
11. Heard, C., Mansell, D. (2011), The European Arrest Warrant: The Role Of Judges When Human Rights are at Risk, *New Journal of European Criminal Law*, vol. 2, issue 2, str. 133-147.
12. Herlin-Karnell, E. (2014), Effectiveness and constitutional limits in european criminal law, *New Journal of European Criminal Law* 5(3), 267-273.
13. Herlin-Karnell, E. (2013), European Criminal Law as an Exercise in EU Experimental Constitutional Law, 20 *Maastricht J. Eur. & Comp. L.*, str. 442-464.
14. Ivičević Karas, E. (2014), Načelo ne bis in idem u europskom kaznenom pravu, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu (Zagreb)*, vol. 21, br. 2, str. 271-294.
15. Klimek, L. (2015), *European Arrest Warrant*, Springer International Publishing Switzerland.
16. Krapac, D. (2005), Novi Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima: načela i postupci, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu (Zagreb)*, vol. 12, br. 2, str. 625-680.
17. Krapac, D. (2014), Okvirna odluka Vijeća [Europske Unije] od 13. VI. 2002. o Europskom uhidbenom nalogu (EUN) i postupcima predaje između država članica (2002/584/PUP), *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu*, vol. 64, br. 5-6, prosinac 2014., *Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu*, Zagreb.
18. Niemesch, M. (2015), Aspects of CJEU Case Law regarding the European Arrest Warrant (EAW), *Law Annals Titu Maiorescu U.*, str. 178–192.
19. O'Shea, L., Robinson, J. (2011), Sleepwalking into dangerous legal territory - Failure of the European arrest warrant framework from human rights perspective, *Alternative Law Journal* 36(3), str. 146-148.

20. Schallmoser, N., M. (2014), *The European Arrest Warrant and Fundamental: Risks of Violation of Fundamental Rights through the EU Framework Decision in Light of the ECHR*, 22 *Eur. J. Crime Crim. L. & Crim. Just.*, str. 135–166.
21. Schomburg, L., Gless, H. (2006), *Internationale Rechtshilfe in Strafsachen*, Verlag C. H. Beck,
22. Turudić, I. (2014), *Europski uhidbeni nalog s osvrtom na praksu hrvatskih sudova*, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, vol. 21, br. 2, Hrvatsko udruženje za kaznene znanosti i praksu, Zagreb, str. 327-353.
23. Turudić I., Borzić Pavelin T., Bujas I. (2014), *Europski uhidbeni nalog s primjerima iz sudske prakse*, Novi informator, Zagreb.
24. Turudić I., Borzić Pavelin T., Bujas I. (2015), *Odnos načela uzajamnog priznavanja/ povjerenja i provjere dvostruke kažnjivosti*, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, v. 36, br. 2, str. 1075-1098.
25. Vervaele, J. A. E. (2013), *Ne Bis In Idem: Towards a Transnational Constitutional Principle in the EU*, 9 *Utrecht Law Review*, str. 211-229.
26. Weis, K. (2011), *The European arrest warrant: a victim of its own success*, *New Journal of European Criminal Law* 2(2), str. 124-132.

Summary

EUROPEAN ARREST WARRANT IN THE CASE LAW OF THE SUPREME COURT OF THE REPUBLIC OF CROATIA

The European Arrest Warrant, as a mechanism of international criminal law assistance that replaces extradition within the European Union, has been applied in the Republic of Croatia for the past four years. Considering that it has led to extensive changes in comparison with the traditional forms of international criminal law assistance, in particular in terms of placing cooperation solely in the hands of judicial authorities and the obligation also to surrender one's own citizens, the very short time limits for making decisions on the warrant, and the exclusion of the principle of double criminality in the catalogue of criminal offences, it would be useful to analyse the implementation of the said provisions. One of the key issues concerns striking the right balance between effectiveness and the protection of the rights of the wanted person, between the principle of mutual trust and recognition, and the protection of the fundamental rights guaranteed not only by national but also by European law. This paper examines the decisions of Croatian courts concerning the European Arrest Warrant, primarily those of the Supreme Court of the Republic of Croatia, and mention is occasionally made of relevant decisions of the European Court of Justice.

Keywords: criminal law of the European Union, European Arrest Warrant, Supreme Court of the Republic of Croatia, double criminality, non bis in idem